

בלבבי משכן אבנה

שאל לבי

שאלות ותשובות
פרשת ויצא תשפ"ב

- אמונה בביאת המשיח.....ג
- האמנם לא יהא צורך לכלי הטכנולגיה בימות המשיח???.ג
- ציפייה לישועה ע"י מסרים מצדיקים ומאורעות התקופה.....ג
- חיסונים והשפעתם על הנפש.....ד
- תנועה פנימית גלויה.....ד
- מבט פנימי על ההרחקות שבחיי הנישואין.....ה
- קושי להתפלל מתוך הכתב.....ה
- אשה כשרה עושה רצון בעלה.....ו
- רגישות לתחושותיו של הזולת.....ו
- תכלית החיים לשמה ושלא לשמה ועוד.....ז
- עבודה בסביבה חילונית עם חשיפה למדיה.....יא
- שני ימות משיח.....יב
- זכר ונקבה בסיפורי מעשיות.....יב
- מחיצה בשמחות משפחתיות.....יב
- מה קודם זיכך הגוף או הנפש?.....יג
- היכן הוא שורש הרצונות באדם.....יג
- רפואה לקוליטיס.....יג
- נח הדילוג בנפשי.....יד
- בחירה בדבר הרשות.....יד
- בענין התקופה.....יד
- עוג ואליעזר.....יט
- המשך בענין נשמות דרחל ולאח.....יט
- פגמים בקדושה ואיזון בנפש.....כ

- יח..... אחוז הנחש בזנבו וקליפת האינטרנט.
- יט..... בלבול בלימוד הגמרא.
- יט..... פוסט קורונה ובריאות פנימיות.
- כ..... דבקות בצמצום ועוד שאלות בפנימיות.
- כד..... עומק תשובת רבי אלעזר בן דורדיא.
- כה..... שורש בנפש לדגישות לדיח רע.
- כו..... בענין צדיקים שחיו בלמעלה מן הזמן.
- כו..... תכלת הלכה למעשה.
- כו..... קיצוץ השפם ושלוש בית.
- כז..... ספרי ר' צדוק שערי אורה ועוד.
- כז..... שימוש בריטלין.
- כח..... אופנה חדשה בצילום חתונות.
- כח..... איך אני מגדיל את האור במצוות הבית.
- כח..... איך ללמוד משניות לעילוי נשמה.
- כט..... מאיזה שורש אני בא.
- כט..... ספרים מומלצים.
- ל..... שורש נשמות רחל ולאה.
- לא..... האם יש אדם מישראל שמצוה לשנוא.
- לא..... תמונה קטנה של אדם הראשון בכל אדם.
- לא..... מסירות נפש לתורה וזהו חדש.
- לב..... לד שאלות בעובדה.

אמונה בביאת המשיח

שאלה:

בצירוף האמונה התמימה שיש לי בביאת המשיח, עדיין קשה לי עם הענין הזה שזה רחוק מהדעת שבפתע פתאום יבוא משיח ויהיו דברים שאין לשער ואין לתאר, איך אפשר לקרב את זה אל השכל שדבר נורא וגדול זה יקרה כאן בעולמנו עולם ההעלם, שיהיה במהרה בימינו אמן

תשובה:

כבר היה לעולמים, כמו מתן תורה וקריעת ים סוף, ועוד.

האמנם לא יהא צורך לכלי הטכנולגיה בימות המשיח???

שאלה:

לכבוד הרב,

היה שאלה שהאם בימות המשיח יהיה שימוש בכלי הטכנולגיה לדברים טובים או שכלל לא יהיה בשימוש, והתשובה של הרב היה שלא יהא צורך, כמו בימי שלמה המלך שזהב וכסף לא נחשב לכלום. אני לא מבין בגלל כתוב ברכות לד ע"ב "אין בין העוה"ז לימות המשיח אלא שעבוד מלכיות בלבד", איך זה יכול להיות שלא יהא צורך לכלי הטכנולגיה?

תשובה:

נחלקו שם בגמ' שמואל ורב, האם זהו כל השינוי. וכבר נתבאר שימות משיח הוא תהליך, ובשלב הראשון של הגילוי בפועל לא יהא אלא ביטול שעבוד מלכיות, ואח"כ יהא זיכוך החומר יותר ויותר. ולכך כתבנו בתשובה ש"בהשלמה" של משיח לא יהא צורך בכלים אלו.

ציפייה לישועה ע"י מסרים מצדיקים ומאורעות התקופה

שאלה:

לכבוד הרב שליט"א. ברצוני לשאול על קו טלפון שמביאים גם מסרים מצדיקים נסתרים על דברים שיקרו בזמן הקרוב ובכך הם אומרים שהם מחזקים את הציפייה לביאת המשיח, והרבה פעמים לא קורה בסוף מה שאמרו. השאלה מה דעת הרב על זה, אם טוב לשמוע את הקו שמגביר את הציפייה לישועה, או שיצא שכרו בהפסדו. וכן איך אפשר להתחזק בציפייה לישועה גם אחרי שכביכול הקורונה נגמרה?

תשובה:

כל דבר שאין לו מקור מוסמך אינו כדאי לעסוק בו. כדאי יותר לעסוק בדברי רבותינו שאמרו כן במפורש ובדאי שאמרו כן.

ככלל העיקר האמונה הפשוטה יקרה מן הכל, ובה אין שום נפק"מ מה קורה עכשיו בעולם. והיא העיקר לבנות עליה את חיי האדם. מאורעות התקופה, הם כלי להתעורר (ולבר דעת, זהו ביאור במהות התהליך) ולתקן ולהכין עצמו, אולם לעולם נשאר העיקר אמונה פשוטה.

חִסּוּנִים וְהִשְׁפַּעוֹתָם עַל הַנֶּפֶשׁ

שאלה:

שלום כבוד הרב,

רציתי לשאול את הרב האם מותר לתת חיסונים היום לנו ולילדינו אם ידוע שהם מכילים עוברים של ילדים שהפילו האמהות שלהם בין של גויים בין אפילו לא עלינו של יהודים, מכילים חלקי מוח מקופים ומחיות טמאות וכו... וכו... ואם כן איך זה יכול להיות הרי זה נכנס למערכת הדם בסופו של דבר, ומה ההבדל אם זה נכנס דרך מערכת הבליעה לבין דרך השריר. הרי מה שחשוב בסופו של דבר זה איך זה משפיע על הנפש שלנו ושלא יטמא אותנו, שהדם הוא הנפש ובין דרך חיסון בין דרך בליעה זה מגיע למערכת הדם?

תודה רבה לכבוד הרב.

תשובה:

אף איסורי הנאה, לא נאסר אלא כדרך הנאתו, ולכך אין כאן איסור דיני, בכל אופן.

לצערנו הרבה ממה שנכנס לגופינו רחוק מלהיות נקי וטהור, הן מאכלים והן שאר הדברים הנכנסים לגופות בני האדם בדור זה באופנים נוספים.

ובוודאי שדבר בלתי טהור אף שאין בו איסור אם נכנס לגוף האדם, פוגם קדושתו. אם כי אינני יודע כלל ממה מורכב חיסון זה, לכל סוגיו.

תְּנוּעָה פְּנִימִית גְּלוּיָה

שאלה:

שלום ותודה רבה להרב שליט"א.

אני מצטער בפני הרב שליט"א שאני שואל ושואל שוב ושוב, אני מבקש מהרב שליט"א יסלח לי אם אני נטל כבד. אני התלמיד ששאל כמה פעמים את הנושא של ראייה רוחנית.

קיבלתי את העצה של הרב שליט"א וכבר לא מתמקד בראייה רוחנית. אני לא מחפש להיות רואה מיוחד או נביא. אבל יש לי חוויות מסוימות, זה משהו שאני חי איתו ואני צריך הדרכה. שאלתי שאלה דומה לזה כבר לגבי תמונה פנימית, אבל עכשיו אני שואל לגבי "תנועה" פנימית גלויה שאני יכול "לראות". לפעמים כשאני מרגיש מחובר במיוחד אני מתחיל לחוות צורה או תמונה בתוכי. התמונה מאוד מופשטת, קווים ופסים שונים בצבעים עמומים. צורה זו לפעמים מתחילה "לנוע", היא פועמת מאנרגיה. הקווים ינועו פנימה והחוצה, שוב ושוב בתבנית כמו גלובוס. אי אפשר לתאר למישהו שמעולם לא הרגיש את זה. הטופס הזה ממלא אותי בחיבור ובמטרה, אני יכול ממש לחוש מטרה בישות שלו. אני יכול "לראות" את זה בתוכי, לא בעיניים שלי, לא, אפילו לא עם המוח שלי. במקום זאת אני "רואה" את הצורה מניסיוני, זה איפשהו בין דמיון לרגש. אבל זה מרגיש כל כך אמיתי. ויש לזה חיים ומשמעות כאלה.

זה לא בהכרח קורה במהלך ההתבוננות הפנימית שלי. זה יכול לקרות בכל עת: הליכה, נהיגה, תפילה, לימוד תורה וכו'. אבל זה קורה רק במהלך "ימי ההתרחבות" שלי; לא במהלך "ימי הקטנות" שלי.

1. האם זו חוויה של ראייה רוחנית פנימית? אני "רואה" כאן משהו...

2. מהי הצורה הזו בתוכי "שנעה" עם מציאות כזו? זו השאלה העיקרית! מה זו התנועה הזו? לאן זה הולך ומגיע?

תודה להרב שליט"א!!!

תשובה:

זהו ניצוץ של אור פנימי, שמתלבש בכח המדמה. בשורש זה מראה "כמראה הבזק רצוא ושוב". אולם כאשר זהו ניצוץ ומתלבש בכח המדמה הבלתי זך, תנועתו אינה מבוררת ונצרך בירור המדמה, ובירור המוחין.

מבט פנימי על ההרחקות שבחיי הנישואין

שאלה:

כבוד הרב, תודה רבה על כל הידע שעובר דרכך, זו זכות גדולה לקרוא בספרים שנכתבו דרכך. ברשותך, יש לי שאלה בענייני זוגיות. אני חוזר בתשובה ואשתי אישה תומכת ואוהבת מאוד, אבל בענייני הטהרה, שמירת נגיעה וכו', מקשה עליה ומעציב אותה. אשמח לשמוע את דעתך בסוגיה זו איך אפשר מצד אחד לשמור על ההלכה אבל מצד שני לשמור על שלמות הבית. חשוב לציין, כי היא אישה שמאוד מכבדת את הדרך שלי על אף שהיא מתקשה לקבל ולהכיל את הגבולות שיש בהלכה. תודה רבה מקרב לב.

תשובה:

נצרך להסביר שיש קשר גופני ויש קשר נפשי רוחני, ויש את אחדותם. קשר גופני לעצמו זהו מעשה בהמה. קשר נפשי שמחובר יחד עם גופני, זהו סוג אחד של קשר. וסוג נוסף רוחני נפשי לעצמו. וימי האיסור נועדו לבנות קשר נפשי רוחני, ואח"כ לחזור ולבנות קשר רוחני נפשי יחד עם גופני.

מבט זה נותן מבט פנימי של ימי האיסור באופן של בנין של שלמות.

קושי להתפלל מתוך הכתב

ברשות הרב שליט"א, ברצוני לשאול שאלה שמטרידה אותי מאוד. אני כבר בסוף שנות הארבעים לחיי, מזה שנים שאני רוצה מאוד להתפלל ולעיתים מוצאת את עצמי שחוץ מברכות השחר לא מתפללת שום תפילה ביום, ובכל פעם כביכול "לא מגיעה לזה", אבל במשך כל היום אני מרגישה מחוברת מאוד לקב"ה, בהודאה בלי הפסקה, הודאה בפה, מזמור לתודה ע"פ, מודה ומשבחת את השי"ת בכל פעולה, מבקשת בקשות, עסוקה בחיזוק באמונה וביטחון ואף באופן מעשי. מחוברת לקברות צדיקים, הכותל, וימים סגוליים בשנה. וגם שם אני מתפללת מודה ומבקשת, בנוסח המתאים לאותו מקום, וכמעט לא קוראת תהלים מתוך הכתב.

שאלה:

א. מה הסיבה לתופעה הזו שבפירוש מטרידה אותי, ומה ההסבר לכך?

תשובה:

א. נובע מיסוד האש, שדרכו לקפץ וקשה עבורו צמצום וסדר.

שאלה:

ב. האם יש מקום לעבוד על כך, ואם כן, באיזה אופן? תודה רבה לכבוד הרב על כל התורות שאנו יונקים ממנו כל השנים, מעריכים ומודים מאוד מאוד.

תשובה:

ב. כן, בנין יסוד העפר בנפש.

אשה כשרה עושה רצון בעלה

לכבוד הרב שליט"א, השאלה דלהלן הועברה אלינו מאשה יר"ש, שאין לה דרך לשלוח בעצמה ובקשה מאוד לשלוח לה את השאלה, וזו השאלה כלשונה:

בתינו הרביעית מתקרבת לגיל 22, בשנה וחצי האחרונות הועלו הצעות ובעלי מוריד כל הצעה מסיבות לא משמעותיות כגון בית שהאמא חולה, או ממשפחת כהנים, או בחור צעיר מדי. לדעתי יש לבעלי קושי רגשי לגשת לשידוך הן מבחינה כלכלית, טכנית, רגשית, והוא לא רגיל להתייעץ עם רבנים או אנשים אחרים.

שאלה:

א. מה תפקידי כאשה מול המצב הזה, באיזה אופן נכנס כאן הענין של אשה כשרה עושה רצון בעלה?

תשובה:

א. תפלה, ואמונה שכל התהליך ממנו ית"ש.

שאלה:

ב. אם יש צורך להשפיע, באיזו דרך אפשר להשפיע עליו?

תשובה:

ב. ניסיון שיסכים להתייעץ עם רב או לחלופין עם אדם פיקח.

שאלה:

ג. אני ובייתי מעוניינות בכסוי ראש מטפחת (אף שאנו משפחה ליטאית), כעת עולה הצעה של בחור שרוצה דוקא פאה, בעלי אומר בשביל פאה לא להוריד. רצוני עז שבייתי תלך במטפחת מטעם צניעות, האם נכון לדחות שידוך שמעוניין דוקא בפאה?

תשובה:

ג. כיוון שיש כאן דעות מנוגדות בין בני הזוג, ומצד אחד בלבד שואל, איני יכול להשיב.

שאלה:

ד. אנחנו שתי אחיות במשפחה, ואחותי משתפת אותי בקשיים שלה. לרוב השיתוף מלווה בכשלון של שמירת הלשון, דיברתי איתה על כך ואמרה שאין לה את מי לשתף ולשחרר מלבדי, מה עלי לעשות? תודה רבה מאוד על האפשרות לשאול.

תשובה:

ד. נצרך לשמוע ולא להאמין, ולתלות שמדברת מתוך כאבה והסתכלותה. וזהו רק באופן שצריכה זאת צורך נפשי גדול.

גישות לתחושותיו של הזולת

שאלה:

שלום רב.

מה ההסבר לכך שלפעמים כאשר אני רואה אחר שמתבייש אני מרגיש הרגשה של בושה ממש אפילו שאני לא קשור לעניין כלל? תודה רבה.

תשובה:

כי הינך מתקשר לנפשו ועי"ז נעשה יחס של לבוש ומולבש בנפשות, ולכך מה שהוא חש אתה חש, וזה נובע מאהבה (גלויה או נעלמת), ובפרט מרגישות ועדינות.

תכלית החיים לשמה ושלא לשמה ועוד

לכבוד הרב שליט"א!

בראש ובראשונה שוב אודה לרב על התשובות וההכוונה שהרב נתן לי, הדברים עוזרים לי מאוד ברוך השם ומיישבים לי ספיקות ומאירים לי דרכים, יישר כח גדול מאוד!

אשמח מאוד אם הרב יוכל גם כעת להקדיש לי מזמנו ומכוחותיו.

בשעתו שאלתי את הרב מדוע כ"כ חשוב החיבור לכח ההויה, והרב ענה לי "כי זה כל האדם".

שאלה:

א. מה הכוונה "כי זה כל האדם"? האם הכוונה ע"פ מה שהרב אמר כשדברתי עם הרב שזה החלק של השבת שבששת ימי המעשה, וכיוון שתכלית הסיבה שברא ה' את האדם היא כדי שיתענג עליו?

תשובה:

א. הויה, למעלה ממדרגת תענוג. תענוג מדבק את האדם בהויה ברצוא ושוב.

שאלה:

ב. האם זוהי סיבת החשיבות של החיבור לעולם הפנימי (באופן כללי, רגשות וכו' ולא דווקא כח ההויה), ואם לא, מה הסיבה?

תשובה:

ב. התכלית להגיע להכרת הויה של השי"ת, להיות אמיתתו. וכל שאר החלקים אינם אלא שביל לכך.

שאלה:

ג. מצד העונג שהרב ביאר לי - בחינת השבת, לכאורה למה זה עסק שלי? הרי הרב כותב בתחילת הבלבבי משכן אבנה שעל האדם להפנים שמקום העונג והמנוחה הוא העולם הבא, וכן בעבר הרחוק הרב כתב לי שהקב"ה ברא אותנו להיטיב לנו אבל מצידנו העבודה לשם שמים גמור?

תשובה:

ג. כבר אמרו חז"ל, לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוות שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה. ולכך נצרך עונג, שהוא שלא לשמה הדק הפנימי שבנפש.

שאלה:

ד. גם מדוע א"כ העונג צריך להיות דווקא בדרך הזו, לכאורה יכול להיות בדרגה גבוהה יותר, ע"י רוחניות שהאדם נהנה ממנה, כגון לימוד שאהוב על האדם וכיוצ"ב, או להיפך בתענוג גשמי, ומדוע צורת התענוג בבחינת עונג שבעולם הזה צריך להיות דווקא כך?

תשובה:

ד. תכלית האדם הכרת הויה ה', והאמצעי הפנימי לכך, הוא הכרת עצמו. ותחילה יש עונג בהכרת עצמו, ועי"ז דבק בהויה עצמו. ואח"כ עונג בהכרת הבורא, ועי"ז דבק בהויה הבורא. ואח"כ נצרך להפשיט העונג, ולהידבק ולהתכלל בו ית"ש.

שאלה:

ה. אמנם בשעתו שאלתי את הרב על כך שאני מרגיש שהעבודה של החיבור הפנימי מביאה אותי למקום נפרד מעבודת ה', והרב ענה לי שזה מתוך שלא לשמה בא לשמה. אולם אני רוצה להגדיר את הקושי בצורה מעט שונה שהתברר לי בינתיים, ואשמח אם הרב יוכל לתת לי מענה נוסף להגדרה זו. הר"מ שלי שליט"א דיבר על כך שבן תורה צריך להיות כל הציר שלו בתורה, וכל השאר מסביב (אני מרגיש ששורש נשמתי יותר נוטה להגדיר את הדברים שעיקר הציר הוא עבודת ה' - ובכללה בעיקרה התורה, אבל העיקרון מ"מ) וכל דבר נוסף שהוא בפני עצמו הוא בעצם מוציא את האדם מהציר המרכזי שלו, אלו הם יותר או פחות דבריו. והרגשתי שאני מאוד מזדהה עם הדברים, כי אני מרגיש שכל הנושא של חיבור פנימי, כיוון שהוא עבודה גדולה שעומדת בעצם בפני עצמה, מנתק אותי מהציר של עבודת ה' וחיבור אליו (למעט באופן חלקי שנצרך יישוב הדעת ועבודת ה' מתוך רגש, אבל לא בצורה של תכלית העבודה, אלא ככלי ואפשרות, בדרך ארעית יותר).

תשובה:

ה. הכרת עצמו היא השביל הפנימי להכרת הבורא, זה אינו תכלית לעצמו, אלא שביל להכרת הבורא. וכך צריך להסתכל על כל התהליך של הכרת עצמו.

שאלה:

ו. וביותר מכך, וכי האם אין האני מתגלה ע"י עבודת ה' וקרבת ה' שמזככת את החומר ומאירה את הנשמה והעולם הפנימי והחי?

תשובה:

ו. פעמים רבות מתגלה באופן בלתי מדויק, ועי"ז האדם אינו מדייק בעבודתו את בוראו.

שאלה:

ז. גם מאוד קשה לי בדרך של החיבור הפנימי, שכשאני מקבל חיות מהחיבור הפנימי, אם כל זה שאז אני מרגיש חיים וקיום ומיצוי עצמי, מ"מ מאוד קשה לי להסכים עם זה ולחיות שם בכל תוקף, כי אני מרגיש שזה לא התכלית, זה לא האמת, ואני מרגיש שעבודה והחיים להיות "באמת", בעבודת ה'. ואמנם דיברתי על כך עם הרב בזמנו, אבל הדברים עדיין לא מיושבים על לבי מספיק בשביל למסור את כל כוחותיו לעבודה ולהסכים בנפשי לקבל חיות מכך.

תשובה:

ז. נכון, זה אינו תכלית, אלא אמצעי. וזהו האמצעי שבראו ה', ורצונו ית"ש, שכך יעבדוהו, להגיע אליו דרך אמצעי זה.

קיבלתי כאן מספר שאלות ותשובות ששאלתי את הרב בענין עבודה לשם שמים, בינתיים זכיתי בהשגחה פרטית ללמוד את מה שהרב כותב על כך בבלבבי (חלק ו' או ז'), ואשמח מאוד אם הרב יוכל לעבור על הדברים ולראות אם הבנתי נכון, ולהעירני אם טעיתי, יישר כח.

שאלה א - (שאלתי את הרב לפני זמן רב) - האם מטרת האדם בעולם היא להתענג על ה' וליהנות מזיו שכינתו, או לעבוד אותו לשם שמים גמור, וכיצד מגיעים לכך. הרב ענה לי (ציטטתי את הקטעים הרלוונטים): "שלא לשמה - תענוג. לשמה גמור - בלא קבלת תענוג. אולם אי אפשר בלא קבלת תענוג, כי לכולם יש שלא לשמה, שהוא הכלי להגיע ללשמה, כמ"ש ברוח חיים. ונצרך להקטין התענוג בהדרגה, בשום שכל, ונצרך זהירות רבה בכך וס"ד, כי רבים נפלו בכך, כי אבדו התענוג ולא הגיעו ללשמה. בגיל זה אין לעסוק בכך כלל".

שאלה ב - האם לעבוד את ה' כיוון שאני רוצה לעשות לו נחת רוח נחשב לשם שמים, והרב ענה לי שזהו לשם שמים.

שאלה ג - (שאלתי את הרב בע"פ) - האם למעשה אפשר להגדיר את תכלית החיים כ"לעשות נחת רוח לה'", והרב ענה לי שכן, אלא שיש דרגות יותר גבוהות.

הביאור לעניות דעתי לתשובות לפי דברי הרב בבלבבי:

שאלה א'. "שלא לשמה - תענוג. לשמה גמור - בלא קבלת תענוג. אולם אי אפשר בלא קבלת תענוג, שהוא הכלי להגיע ללשמה" - היינו ע"פ דברי הרב בבלבי חלק ז', שהדבקות שהיא גופא הלתענוג על ה' לא מושגת אלא בלימוד לש"ש, ובלמוד לש"ש אדם זוכה לתענוג, וכפי שהאריך שם הרב.

"נצרך להקטין התענוג בהדרגה" - היינו, אם אני מבין נכון, הדרך לשבירת האני כדי שהאדם יוכל לעבוד מתוך החלק אלוך ממעל שבו.

"כי אבדו התענוג, ולא הגיעו ללשמה" - כי לא ביצעו את החלק השני של הכנסת האלוקות בליבו - גילוי החלק אלוך ממעל (אני לא זוכר במדויק את ההגדרה של הרב).

"בגיל זה אין לעסוק בכך כלל" - משום שבגיל זה אין לעבוד על הגאווה - היינו שבגיל זה נצרך "אני".

שאלה ב'-ג' - ומה שהרב ענה לי שלעבוד את ה' בגלל שאני רוצה לעשות לו נחת רוח זה לש"ש, היינו מחמת ההגדרה החיצונית של לש"ש, וכפי שהרב הביא שם בתחילת הדברים, וזה גופא שיש מדרגות למעלה מכך - זה המדרגה של עבודה מתוך החלק אלוך ממעל.

שאלות על האמור:

שאלה:

א. האם ההגדרה של תכלית החיים וההגדרה של לשם שמים זהות?

תשובה:

א. לא, תכלית, הכרה שלמה של השי"ת. לשם שמים, זהו הגדרת "צורת העבודה", כמו קרבן שמיקרי לשמה, תהליך הקרבה, תהליך עבודה. אולם תכלית הקרבן לאחר שכבר הוקרב ונגמר העבודה, בא לתכליתו. וכן אצל האדם.

שאלה:

ב. א"כ, אז בעצם מה שהרב אמר לי שיש כמה סוגי דביקות, בחכמתו ברצונו במידותיו וכו', זה בעצם קיים גם בחוץ וגם בפנים, הוא אומר גם מצד ההגדרה החיצונית ש"אני רוצה לעשות נחת רוח" וכיוצ"ב, וגם בהגדרה הפנימית, שהדביקות שיש בעבודה שמגיעה מהחלק אלוך ממעל שבאדם ולא מהאדם עצמו מתחלקת לסוגים הנ"ל כל אחד לפי שורש נשמתו, או ששם כבר ההגדרה היא זהה בכל, או שיש ג"כ חילוקים אצל אחרים, וא"כ מהם, מה ההגדרה בזה?

תשובה:

ב. יש חילוק בדקויות, כל אחד לפי דקותו, כמו שיש חילוק באופן הלימוד של הסוגיא בין כל אדם ואדם, כן בצורת עבודתו.

שאלה:

ג. האם לא שייך לעבוד על כך בגיל הזה כלל? כי אני מרגיש ממש קושי, אם אני עובד לש"ש יותר - כלומר בפחות תענוג, אני מרגיש חוסר חיות וחשק, ומצד שאני אם אני עובד ומקבל חיות גדולה, אני מאוד חי, אבל אני לא שלם עם זה, אני מרגיש שזה לא התכלית ולא האמת, א"כ האם יש כן חלקים מהעבודה שאני יכול לעשות בגיל הזה, או לחילופין להתמודד עם זה בצורה נכונה?

תשובה:

ג. להסכים שזהו רצונו ית"ש, כמו שרצונו ית"ש שיש זמן שהאדם תינוק ועוסק במה שתינוק עוסק, וזהו רצונו ית"ש, כן יש כח קטנות (בערכין) בנפש שעוסק בשלא לשמה, וזה עצמו ממש רצונו ית"ש.

שאלה:

ד. איך שייך בסופו של דבר להגדיר את ההגדרה החיצונית כלש"ש, הרי כמו שהרב ביאר (כמדומני בדע את עצמך או נפשך באחד השיעורים) שמצד הטבע לא שייך לש"ש כי תמיד גם ככל שההגדרה מזוככת יותר ס"ס זה לשם עצמו, וזה

הסיבה שחסד לאומים חטאת, ולש"ש שייך רק מצד החלק אלוק ממעל שבאדם, א"כ לכאורה זה לא לש"ש? וכן אני מתקשה בכך שהרב מזכיר וכן הרב כתב לי שלעשות בכל דבר משהו קטן בלי פניות, ושוב איך זה שייך?

תשובה:

ד. לעולם יש פניות, אולם נצרך לעולם להקטינים ולזככם. וכן "לדבוק בנשמתו" שהיא עושה לשמה, אולם סוף כל סוף מצד נפשו הבהמית יש חלק שלא לשמה, ואותו נצרך להקטין ולזכך, כנ"ל.

שאלה:

ה. א"כ בעצם אני מבין שהאדם הוא לא החלק אלוק ממעל, האם הכוונה שהוא בעצם לא ה"יחידה"? ואם כן מה הוא, נשמה? וא"כ מה ההגדרה של החלק אלוק ממעל ביחס לאדם?

תשובה:

ה. אצל כל אדם "האני שלו" לפי מדרגתו. ובכללות מצד מדרגת עוה"ז, עולם הבחירה, האדם נקרא הרוח, שבו הבחירה, כמ"ש הגר"א. אולם בפרטות תלוי כל אדם לפי מדרגתו.

שאלה:

ו. א"כ, האם נכון להגדיר את תכלית החיים בהגדרה החיצונית ולא בהגדרה הפנימית, הרי לכאורה תכלית זה מטרה סופית, ולא שייך תכלית שמותנה, אלא חלק מתכלית העבודה עכשיו צריכה להיות לפי ההגדרה החיצונית ולא ההגדרה הפנימית, אבל ס"ס את היעד צריך לזכור כבר מההתחלה?

תשובה:

ו. יש תכלית לשלב זה, ונקראת תכלית בערכין. אולם נכון שצריך לזכור התכלית האחרונה כבר עתה.

שאלה:

ז. כותב אני את החלק הזה של השאלות בערב שבת קודש פרשת וירא - והנה בפרשה רואים שמצד אחד הקב"ה אומר לאברהם שילך "אל ארץ המוריה", כלומר יש כיוון מסוים, אבל מצד שני "על ההר אשר אומר אליך", היינו הקב"ה עדיין משאיר את המטרה המדויקת מכוסה מאאע"ה. האיר ומה אפשר ללמוד מכך לענין תכלית האדם?

האם ראוי שלא לומר כמה מילים שלא מענין הלימוד באמצע הלימוד, או שכל האיסור הוא בשיחת חולין, ומה הדין כאשר נצרך באופן רשמי לימוד ב"תענית דיבור"?

האם מותר מבחינה הלכתית להתחבר לכח ההויה, לרגשות, ולעולם הפנימי בכללות, לפני שחרית?

האם מותר מבחינה הלכתית להתחבר לכח ההויה, לרגשות, ולעולם הפנימי בכללות, בבית הכנסת ובית המדרש (האם מוגדר כשימוש חולין לענין זה)?

האם העבודה שב"דע את עצמך" ובספר "הכרה עצמית" זהה, כלומר, שתיהם זה עבודות של כניסה לעולם הפנימי, או שיש חילוק בין הדרכים, ומה עדיף למעשה?

האם שייך לעשות תהליכים של עבודות במקביל, כגון חובות הלבבות במקביל לבלבבי, או בלבבי במקביל לדע את וכיוצ"ב.

האם מותר לבקש על רוחניות בשבת, והאם מותר לבקש על בקשות שהם לא ברוחניות אבל לעונג לי לבקש אותם, או שאני מספר לה' על קשיים שיש לי וזה עוזר לי?

כמה זמן צריך לעבור על כל שער בספר "חובבות הלבבות" בשביל לקנות בו קנין אמיתי?

האם יש ביכולתי לסדר לעצמי את העבודה למעשה ב"חובבות הלבבות", או שאני צריך לקבל הדרכה או שיתוף עם בעל ניסיון?

אני מרגיש שאין לי מספיק שפלות לפני ה' יתברך. איך עליי לעבוד בענין?

מה שהרב כתב לי בפעם הקודמת לענין מודעות כדי להתרחק ממתעסק, הכוונה למודעות על המעשים, כלומר לחשוב למה אני עושה כל דבר, או מודעות לרגשות, או גם וגם?

בענין דרך העבודה, אני מרגיש שמה שאני צריך זה דרך לעבודה על תכליתם - לזכך את המעשים לעשותם בשביל לעשות נחת רוח לה' יתברך, שגם אני מרגיש את היחידה שלי, לפחות הקשר היחיד שלי עם הקב"ה מ"מ. ומאידך גיסא ישנם עוד דרכים שאני רוצה לעלות בהם, כגון חובות הלבבות, בלבבי וכו'. ואני לא יודע אם ואיך אפשר לשלב תהליכים ביחד, וגם אני מחפש באמת הדרך לזכך את המעשים לעשותם בשביל לעשות נחת רוח לה' יתברך, איפה אוכל באמת למצוא דרך ישר בכך. או שמוטל עליי לבנות את הדרך ביחד עם ה' יתברך, אשמח אם הרב יוכל לכוון אותי.

תשובה:

ז. כל דבר שרואים אותו מרחוק רואים את כללותו, ולא את פרטותו. נצרך להעמיד כיוון כללי, אולם אי אפשר להגדיר את הדקות עד שמתקרבים לדבר.

יש למעט כמה שניתן בשום שכל. תענית דיבור כפשוטו ממש.

כן, כהכנה לתפלה.

כן, ח"ו אינו חולין, אינו חלל, זהו מילוי.

דע את עצמך - כללות הנפש, הכרה עצמית - פרטותה.

ראוי לעשות כל עבודה בנפרד.

לספר כן, להודות כן, מזמור שיר ליום השבת, טוב להודות לה'. לבקש לא, שבת זמן של תודה ולא של תפלה, זהו מהותה.

לפחות כמה חודשים.

צריך שיתוף.

כרגע להניח זאת בצד.

גם וגם, בשום שכל, מודעות לפי כוחותיך, ולא מעבר לכך.

תפסת מרובה לא תפסת. יש להתמיד בכל מהלך כחצי שני ויותר, ואח"כ לעבור לשלב הבא. כמו שאי אפשר ללמוד 3 מסכתות בעיון לרוב בני האדם, כן בעבודה, שלב אחר שלב.

ישר כח גדול מאוד, אין מילים בפי הודות לרב על העזרה הגדולה שהרב נותן לי, תבורכו מפי עליון בכל מילי מיטב, ושוב יישר כח.

עבודה בסביבה חילונית עם חשיפה למדיה

שאלה:

שלום וברכה.

אני אברך שלומד ב"ה כמה שאני יכול. מצבנו הכלכלי אינו מן הטובים. לאחרונה חיפשנו עבודה לאשתי, ובצר לנו היא פנתה לעבוד בביטוח לאומי (עובדות שם גם נשים חרדיות 'בכל הרמות').

כעת התברר לי שאין שם חסימה לאינטרנט כלל, אך מאידך לפי הוראות העבודה אסור להיכנס לאינטרנט, והנכנסת - מפוטרת מהעבודה (איני יודע אם יש לזה אכיפה). אשמח אם הרב יוכל לומר לנו מה מן הראוי לעשות. חשוב לי להדגיש:

הרצון הטבעי שלנו הוא לא לקחת עבודה זו (שיש בה אווירה חילונית ברמה זו או אחרת), ורק שאנו מרגישים שמחובת ההשתדלות לעשות כן. ועל כן אם הרב יאמר שאין זו ההשתדלות הנכונה (על אף מצבנו הכלכלי) - נקבל זאת בשמחה. תודה רבה.

תשובה:

כדאי לנסות תקופה קצרה, וכדאי בזמן שיש הפסקה ללמוד הלכה ומוסר. ובכל יום שעובדת שם להתפלל לקב"ה שיזמין מקום טוב יותר.

שני ימות משיח

שאלה:

למה לשון התפילה הוא "לשני ימות משיח" ולא אומרים "לשנות משיח" וכמו שמצינו בכל מקום שהנוסח הוא "ושנות" ולא "שני ימות"?

תשובה:

עין פנים יפות (בראשית, פרק נט, פסוק א) וז"ל, שני ממש, עיי"ש.

זכר ונקבה בסיפורי מעשיות

שאלה:

שלום לרב היקר שליט"א.

רבנו, מהו שנמצא בסיפורי מעשיות בכמה מקומות שנקבות נדמות לזכרים או שמתלבשות כזכרים? למה מוהר"ן מכוון בכך?

תשובה:

בסוד אריך אנפין, שנוק' כלולה בזכר.

מחיצה בשמחות משפחתיות

שאלה:

לכבוד הרב שליט"א,

אין לנו מילים להודות על התשובות שהרב טורח ומשיב לנו ולכלל ישראל, והדבר ניכר ביותר מתוך עלון השו"ת השבועי "שאל לבי", שהרב מסביר פנים לכל א' מישראל, מן הדברים הקטנים ביותר ועד הדברים הגדולים - מעשה בראשית ומעשה מרכבה.

שוב נשאלה שאלה מענין השמחות שירבו בע"ה, אחר שמשפחה מורחבת של כמה אחים ערכו שמחת שבע ברכות לא' האחיינים, וקיימו בעצמם "שבת אחים גם יחד", האחים והאחיות בניהם ובנותיהם, מהם נשואים ג"כ, בהפרדה כמובן, אך ללא מחיצה, והיה שם א' שמחה על כך כי אף שאנו משפחה, אך מהחובה לתקן שלא יהיו רואים אלו את אלו, בפרט שכבר גדלו הנערים ויש כבר בחורים ובחורות גדולים, וגם זוצי"ם שמקרוב נישאו, ויש בזה פגם גדול. אך רוב האחים שכולם אברכים, ענו לעומתו שמשפחה שאני, וגם הוא עצמו אינו עושה מחיצה בביתו בשבתות וכיו"ב שכל ילדיו מתארחים גם הנשואים, ואם הוא אינו מעמיד מחיצה בין הגיסים והגיסות, מה לו כי ילין עתה שהוא באותה מתכונת רק מורחב יותר. ועתה נפשו בשאלתו כי באמת לא היה לו פה להשיב על טענה זו, עם מי הצדק, ומאי שנא משפחה מורחבת ממשפחה מצומצמת, והאם באמת עליו להעמיד מחיצה בתוך ביתו כאשר באים הנשואים ומשפחותיהם?

ובאמת שזוהי קושיא גדולה לכאורה על הנהגת החרדים בזה, ומאוד נשמח אם גם בזאת יראה לנו הרב את הדרך הסלולה, מהי השקפת התורה בזה, ומה נכון לעשות, מאשר הוא מיסודי קדושת ישראל, ושכמ"ה.

תשובה:

זה הפוך מדרכי הקדושה והצניעות, ואף בבית פרטי עם נשואים נצרך חכמת חיים איך לנתב זאת באופן של צניעות, הן במקומות הישיבה והן הנושא השיחה וכד'. וגם בזה כידוע ישנם לא מעט תקלות. ופשוט שאין להרחיב זאת יותר למשפחה רחבה יותר. ונצרך זהירות רבה באירוח נשואין יחדיו, ובדאי שכדאי לא להרבות בכך. והדור פרוץ הרבה הן בפגישות רבות לפני האירוסין, והן בפגישות רבות בין האירוסין לנישואין, שכבר צווחו על כך קמאי, והן באופן הפגישות, צורתם ומקומם.

מה קודם זיכוך הגוף או הנפש?

שאלה:

האם יותר ראוי לעבוד על זיכוך הגוף (ריחוק מתענוגי עוה"ז) תחילה, או תחילה לעבוד על זיכוך הנפש (מידות)? או אולי לעבוד על שניהם בב"א?

בכבוד רב,

תשובה:

זה תלוי בכל אדם מה יותר עכור אצלו, ומה מעכב אצלו יותר את עבודת ה' כראוי.

היכן הוא שורש הרצונות באדם

שאלה:

הרב שלום,

מאיפה מגיע הרצונות לאדם? ומאיפה חוסר רצון?

תשובה:

שורש הרצונות או מהנפש האלוקית או מהנפש הבהמית, או מהיצר הרע, או מהיצר הטוב. חוסר רצון נובע משליטת יסוד העפר בנפש, הכבדות שבו משפיעה על "תנועת" הרצון ומחלישה אותו, ופעמים עד כדי יאוש.

רפואה לקוליטיס

שאלה:

שלום רב.

יש לי בעיות עיכול וקוליטיס כיבית (דלקת ודימום במעיים). איך אני יכול להחלים מזה?

תשובה:

עיין גיטין, ע, ע"א. נדרים, לז, ע"ב. עירובין, כט, ע"ב.

והבן שאמרו (חולין, קיג, ע"א) אין מחזיקין דם בבני מעיים.

כח הדילוג בנפשי

שאלה:

שלום כבוד הרב,

הרב כתב לי שהמעבר מגילוי להתפשטות זה מכח הדילוג בנפש וביקש ממני לברר בנפשי את הכרתי בכח זה ואז הרב יעזור לי בבירור, הרב יכול קצת לפרט ולמקד אותי יותר במה לברר בכח הדילוג בנפשי? כדי שאוכל לשהות על זה בצורה נכונה ולעדכן את הרב כיסוד התחלתי ברור לי כיום שבאמת היסוד החזק שלי הוא אש והיסוד המשני הוא עפר.

תשובה:

אש יסודו דילוג, נא לברר כל מוקמות האש שבנפש, ולמצוא כיצד אינו הולך כסדרו אלא מקפץ, "עברה גדר או נהר", שזה טבע האש.

בחירה בדבר הרשות

שאלה:

האם יש בחירה בדבר הרשות, למשל כשאני בוחר לקנות חפץ פלוני וכיוצא בזה האם קבעו לי את זה משמים, או שזה שייך למערכת הבחירה?

תשובה:

אם רצונך לעשות רצון בוראך, כן, וכן בסתמא. אולם אם מכוון דווקא לעשות רצון עצמו, בין אם כך רצון ה' ובין אם לאו, אזי תלוי בבחירתו.

בענין התקופה

שלום לכבוד הרב היקר

הרב אמר שאנו נמצאים כעת במכת בכורות, ורציתי לברר כמה דברים: הרב כתב בתשובה שבמכת בכורות יוכו "כל הראשיות" של עלמא דשיקרא, ובראשם "ראשית" גוים עמלק ואחריתו עדי אבד. והקב"ה יכה ויעקור כל ראש, כל ראשית דקלקול, במקום, בזמן, ובנפש, בדומם צומח חי ומדבר. והדברים ארוכים ועמוקים.

שאלה:

א. איך מתבטא מכת בכורות אם אפשר להרחיב?

שאלה:

ב. למי המכה מיועדת ומה המטרה שלה?

תשובה:

א-ב. כל "ראש" יפול, כמו שבמצרים כל גדול שבבית נפל. ואזי יתגלה הראש האמיתי, "אני ראשון". וזהו מטרתם, לסלק ראש דקלקול, ולגלות הראש האמיתי.

שאלה:

ג. מה השלבים לאחר מכת בכורות?

תשובה:

ג. כמו שבקריעת ים סוף "בעתיקא תליא מילתא", כן יתגלה עתיק בשלמות.

שאלה:

ד. ואיך באו לידי ביטוי תשע המכות שהיו לפני כן?

תשובה:

ד. ט' מכות מקבילות לט' ספירות ממלכות עד חכמה, וכל פעם לוקה השייך לאותה ספירה בפרטות.

עוג ואליעזר

שאלה:

שמעתי שיש חז"ל (איני יודע המקור) שאליעזר עבד אברהם נעשית עוג מלך הבשן (וא"כ נמצא שהיו שני אנשים שנקראו עוג). האם יש מקור לזה? (ב) איך זה מסתדר עם מה שהרב אמר לי שהחלק הטוב בעוג נעשית לאליעזר וחלק הרע נעשית לעוג אם אליעזר באמת יצא לתרבות רעה. (ג) ובכלל איך שייך להבין איך אליעזר עבד אברהם יצא לתרבות רעה ונעשית לעוג מלך הבשן שהיה אוהב גדול ליהודים.

תשובה:

המקור פרקי דר' אליעזר, פרק ט"ז, ואינם שני אנשים שנקראו עוג, אלא שורש נשמה אחת, החלק הטוב אליעזר, והחלק הרע עוג, כמ"ש בעץ חיים (שער מט, פ"ט), וספר הליקוטים (חיי שרה), ועוד.

זהו כנען, שחלק נשמתו הטוב נעשה אליעזר, וחלק הרע שנעשה עוג.

המשך בענין נשמות דרחל ולאה

שאלה:

(א) יישר כחך להרב שליט"א על התשובה הנפלאה בנושא נשמות רחל ולאה. זה לא היה שאלה שלי, אמנם ראיתי התשובה והענין זה נוגעת בליבי עד מאד כיון שאני עוסקת הרבה בהסוגיא של רחל ולאה לאחר שלמדתי הקונטרס בים דרכך על ענין דרכי נשמות רחל ולאה. יש לי כמה שאלות לברר עדיין. (א) בעצם דברי האריז"ל שלא שורשה בראש ז"א ורחל שורשה בחזה דז"א האם זה מורה שנשמות לאה יש להם שורש גבוה יותר מנשמות רחל?

תשובה:

א. כן, אולם כל תחתון יש לו הבחנה שיש בו בחינה שהוא גבוה מן העליון.

שאלה:

(ב) ואם הנ"ל נכון א"כ למה יעקב חפץ ברחל ולא בלאה אם לאה היה לה שורש נשמה יותר גבוה?

תשובה:

ב. כי זה חלקו, חציו העליון מן הדעת שבראשו עד החזה שייך לקומת לאה, וחלקו התחתון הנקרא יעקב שם מקום רחל. ותחילה נקרא יש, ולכך רצה לשאת את רחל, ואח"כ נקרא ישראל, כי שרית וגו', עם שרו של עשו, אז נוטל חלק עשו - לאה, ונקרא ישראל, שעיקרו מחזה ולמעלה.

שאלה:

(ג) עיקר יסוד התשובה כנראה היה שיש מקום של חיבור נשמות רחל עם נשמות רחל במקום שעקבי לאה פוגשת בכתר דרחל ועל כן "נשמות אלו" נוטות גם לבהירות של השכלה על אף שהם בעיקר נוטות להרגשה. וא"כ נמצא שיש סוג שלישי של נשמות, אלו ששורשם במקום הממוצע בין נשמות לאה לנשמות רחל. האם הבנתי נכון בכוננת הרב?

תשובה:

ג. ככל ממוצע שכולל את ב' הצדדים.

שאלה:

ד) אם נכון שיש סוג השלישי של נשמות האם נשמות אלו צריכים לעבוד ה' באופן של איחוד שכל עם הרגש וזהו נחלתם וחלקם, ואילו נשמות לאה אין עבודתם כלל להרגיש מה שהם משכילים, וכן נשמות רחל אין עבודתם להשכיל ולהגיע לבהירות של מוחין (רק מעשים וכמבואר במקום אחרת שנשמות רחל עבודתם הוא בכח המעשה, הלב, לעומת נשמות לאה שעבודתם מוחין?)

תשובה:

ד. לא זו ההגדרה "אין עבודתם כלל", אלא עיקר עבודתם.

שאלה:

ה) האם לימוד הקבלה הוא יותר שייך לנשמות רחל או לנשמות לאה?

תשובה:

ה. לאה.

שאלה:

ו) האם הפרצוף לאה ורחל היו נקראים כן גם קודם שחיו רחל ולאה?

תשובה:

ו. כן.

שאלה:

ז) מהו הענין של דיני לאה?

תשובה:

ז. שורשם בבינה, שמינה דינין מתערין.

שאלה:

ח) כמו שהיה פלוגתא בין רחל ללאה שהמשיך להשבטים ויוסף האם כמו יהיה פלוגתא בין התרי משיחין?

תשובה:

ח. כן, אולם שם נעשה שלום.

פגמים בקדושה ואיזון בנפש

שאלה:

א) האם סדרת ארבע יסודות וכן ספר הכרה עצמית יכול להועיל להאדם שיש לו פגמים בקדושה ונופל כסדר בעינינים אלה, או שתחילה על האדם לצאת מפגמיו ולהיות נקי מכל פגמי קדושה ואז אח"כ יכול לאזן נפשו ע"י סדרת ארבע יסודות וספר הכרה עצמית?

תשובה:

א. יכול להועיל.

שאלה:

ב) כמו שיש מים נפולה האם ג"כ יש עפר, רוח ואש נפולה, ואם כן, מה הם בכללותם.

תשובה:

ב. כן. אש - גאווה וכעס. רוח - דברים בטלים. עפר - עצבות ועצלות.

שאלה:

ג) האם שייך שהיסוד החזק של האדם ג"כ נפולה אצלו, לדוג' היסוד העיקרי שלו הוא מים ולכן יש לו הרבה יכולת לקבל תענוג וכן ליתן אהבה וחום לאחרים והוא יכול להתענג מאד מקדושה, אבל יש לו מים נפולה ונופל לתאוות.

תשובה:

ג. כן, בוודאי. אצל הרבה בני אדם זה כך.

שאלה:

ד) מהו באופן שהאדם מרגיש אהבה וגעגועים והשתוקקות לשני אבל לפעמים הוא מרגיש הרהורי עבירה ונופל בעיני קדושה מחמת זה, האם יש לו לחסום ההרגשים שלו ולהסיח דעת מהרגשי אהבה שיש לו להשני ומיד לחשוב בתורה וכדו'?

תשובה:

ד. כן.

שאלה:

ה) אם איש יש לו הרהורים בלתי צנועים על איש שני, האם זה נובע מארבע יסודות בנפש או שזה נובע מקליפת מעשה סדום שהוא סוגיא אחרת לגמרי ושלכאורה אינו ניתן לתקן ע"י איזון היסודות בנפש.

תשובה:

ה. קליפת סדום, ונתלבש ביסוד המים הנפול שלו.

שאלה:

ו) אם א' נפל כסדר בעיני קדושה ומיד לאחר הנפילה הוא מרגיש עצבות, האם מיד יש לו לדבר עם הקב"ה על זה ולהתפלל שיחזירוהו לתשובה, או לפתוח ספרי ברלסב, או ללמוד ספרים שיכול לחזק את רוחו, או מיד ללמוד גמ' בעמילות? ואם אינו יכול לטבול במקוה מיד האם יש לו לעשות דברים הנ"ל או שאין לו לעשות שום דבר קודם שיטבול?

תשובה:

ו. יעשה כל מה שמחזק את נפשו באופן של תיקון ולא התעוררות בעלמא.

שאלה:

ז) מה יעשה האדם אם סיבת הנפילות בעיניינים הנ"ל בדרך כלל נובעים מלחץ ועומס הנפש שחלה על הגוף ומחמת זה הוא מרגיש שרוצה להרגיע נפשו וגופו ע"י הוצאת הלחץ והעומס עליו והוא מרגיש איזה הרגעה במעשה השפילה של הו"ל, האם יש לו לעשות דברים אחרים שמרגיעו ומוציא העומס מעליו, ואם כן האם יש איזה דוגמאות לזה?

תשובה:

ז. כן, תלוי מה הלחץ. כל מקרה לגופו.

שאלה:

ח) מהו באופן שפילולתיו נובעים ממראה בלתי-צנועה שראה קודם הבר מצוה שלו כיון שהיה אינטרנט פרוץ בביתו, ולא עוד אלא שגדל בבית שההורים לא מתנהגים בקדושה זה עם זה, בלי להכנס לכל הפרטים, ומחמת מראות הללו הוא סובל בעניני קדושה לכל החיים שלו, איך הוא יכול לתקן עצמו.

תשובה:

ח. נצרך זיכוך המדמה. נא לעסוק בדע את דמיוןך.

שאלה:

ט) האם יתכן שאדם יש בקרבו נפש של רשע מדור המבול וגם יש שבקרבו נפש של צדיק ולכן הוא תמיד מרגיש סתירה בעצמו על שהוא נופל תמיד מחמת היצה"ר שלו שבא מהרשע שבקרבו אבל לעולם פועמת בו הקול של הצדיק בתוכו שאינו סובל מהחסרון קדושה אצלו.

תשובה:

ט. כן.

שאלה:

י) האם שייך שהמשיכה שלו לעניני רע נובע מגופו ולא ממבנה נפש, וא"כ יתכן שמצד נפשו אינו מתאוה כ"כ לעניני רע אבל יש לו גוף מגושם מאד שמגררו לכך.

תשובה:

י. כן.

אחוז הנחש בזנבו וקליפת האינטרנט

שאלה:

א) מהו הביאור ב"אחוז הנחש בזנבו."

תשובה:

א. כתב ברקאנטי (שמות, ג) וז"ל, זנב הנחש רומז לכוחות הטומאה, כמ"ש רז"ל בספר הזהר (ח"ג, קיט, ע"ב) חיוויא כד איהו בדינא כפיף רישא לעפרא וסליק זנבא, כדין זנבא שלט ומחי רישא דאכפפיה לתתא, מיד ויהי למטה בכפו, עיי"ש. ועיין מלבי"ם על אתר. ועיין עץ חיים (שער מח, פרק ג). ורמח"ל בתיקונים חדשים (תיקון חמיסר)

שאלה:

ב) ביחס להאינטרנט שהוא קליפה שכוללת את הכל וכמבואר הרבה מתוך דברי הרב על הנושא, האם יש לדמותו לקליפת הנחש שהוא הרע הכללי של הבריאה ולפי"ז האם יש להתגבר על קליפה זו ע"י "אחוז הנחש בזנבו", ואם זהו הדרך, מהו האופן לאחוז בזנבו.

תשובה:

ב. כן. כתב בפתחי שערים (נתיב פרצוף א"א, פתח כה) וז"ל, אחוז בזנבו, וצריך להחזיר הזנב לראש, בסוד הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב. ועיין לשם (ספר הדעי"ה, ח"ב, דרוש ד, ענף כ, סימן ג).

בלבול בלימוד הגמרא

שאלה:
שלום להרב,

יש לי בעיה שבכל פעם שאני לומד גמרא בפעם הראשונה, אני מתבלבל עם חישובי הגמרא ועלי להתחיל מחדש מתחילת הגמרא. אני ברוך השם אל תתעצבן על העובדה שהשם לא נתן לי להבין את הגמרא בפעם הראשונה ואני מתחיל ללמוד את הגמרא שוב. כשאני מתחיל ללמוד שוב את הגמרא, הנשמה שלי מתחילה להרגיש לחץ עצום והמוח שלי מתבלבל מאוד. זה גורם לבטן שלי להרגיש לחץ ולרוב אני צריך ללכת לשירותים. אני מנסה להשתיק את דעתי כשאני מתחיל שוב את הגמורה וברוך השם אני מסוגל להשתיק את דעתי אבל החוויה הזו עדיין מתרחשת.

האם הרב יכול בבקשה לומר לי:

(א) למה זה קורה?

(ב) איך אני יכול למנוע את זה?

(ג) האם יש סגולות למוח צלול בזמן הלמידה?

שנים רבות תרגלתי להשתיק את המוח וברוך השם נהייתי טוב בזה, אבל עדיין יש לי את כל הבלבול הזה בנשמה בכל פעם שאני לומד. אני כל כך רוצה ללמוד תורה!!!! בבקשה האם הרב יכול לבקש מהשם בשבילי שאהיה זוכה ללמוד תורה בהתמדה ובנחת?

תודה לרב מראש

תשובה:

ש כוחות שיש להם דילוג במחשבה. ולכך מה שראוי לעשות, כל קטע ללמוד שלב ראשון, ואח"כ ללמוד שלב ראשון ושני ביחד, ואח"כ שלב ראשון ושני ושלישי ביחד, וכו'.

השקטה של המוח מכל ענין אחר ולימוד בנחת מועילים הרבה.

פוסט קורונה ובריאות פנימיות

שאלה:
שלום לכבוד הרב,

כבר תקופה ארוכה בערך חצי שנה יותר שמאז הקורונה יש לי פוסט קורונה שזה כולל איבוד משקל נשירת שיער חולשה בגוף עייפות כאבי עצמות וזה עוד בלי מחלת הנשיקה שמביא עימו מלא מרעין בישין והלכתי למלא רופאים שרק לקחו כסף ולא עלתה בידם וזה החמיר לי בצורה ששום רופא כימעט לו פגש כי גם שהייתי חולה הייתי טובל ועושה איזה סוג של נשימות ומקבל גלי חום וחוזק להיתפלל עד שלא הייתי מרגיש כלום מיכול וכול מין החולי ואז פיתאום אחרי קצת זמן הייתי קורס ומתרסק פי עשר וככה ברצוא ושוב מלא זמן עד שכשל כוח הסבל וקרסתי ממש וניהיה לי מיכול זה איזה סיבוך מוזר ממש הגוף כול פעם מתאושש ושוב קורס וניהיה לי סיוטים בלילה אני חולם שאומרים לי שאני ניסוי גנטי של נגיף ביולוגי ושעכשיו לא יהיה לי חיים, ועוד מלא בעיות וכול הזמן אני בקושי יכול ללמוד ולהתפלל ולטבול וכול כיוצא ויש לי מלא מחשבות כפירה שזה לא לטובה כי איך יכול להיות שדבר שכול כך מרחיק אותי מהבורא הוא לטובה זה בא על חשבון של דברים בקדושה שבלעדיהם ממש אין לי טעם בחיים, ואני פשוט ביידים של הסיטרא אחרא ללא שום יכולת להשיב מלחמה?

מה הרב יכול לחזק אותי או אולי גם להמליץ לי איזה טיפול או רופא תודה רבה.

תשובה:

כדאי לנסות מידי פעם לאורך היום לפלוט אויר, ולנשום אויר צח מתוך רוגע ונועם. כי שורש מחלה זו, "קצר רוח".

ובנוסף לכך, לשנן את יסודות האמונה בפשיטות ובנעימות, ובתמימות.

דבקות בצמצום ועוד שאלות בפנימיות

הרב,

המשך שאלה משבוע שעבר.

שאלה:

א. הרב אמר לי שדבקות בצמצום זה קמץ עצמו אל עצמו ריבוי אור ושם שורש הנבראים, למה הרב אומר שדבקות בצמצום זה ריבוי אור הרי הצד של הנברא הוא יותר בצמצום בחלל ולא באור שהתקפל לאור א"ס? למה ריבוי אור הוא שורש הנבראים ולא הצמצום? הרי כמו שאמרנו הבלתי גבול שלט על הגבול ועכשיו שהתקפל הבלתי גבול התגלה הגבול וממנו שורש לנברא, כמו במשל השמש שהאדם מכסה את עיניו כדי לא להסתנוור אז האדם הוא צמצום העיניים ולא ריבוי אור השמש שמאיר עליו.

תשובה:

א. שורש כל הבריאה בבחינת "בל תגרע" ו"בל תוסיף". ויש את אור הא"ס, ועליו חל תגרע ותוסיף. מהצד התחתון זהו "תגרע", נעשה חלל וחסרון, וזהו שורש הנבראים. והמצד העליון, זהו "תוסיף", נעשה תוספת של ריבוי אור, וזהו שורש הנבראים. וזה וזה אמת.

שאלה:

ב. למה נתאווה ה' לדירה בתחתונים זה ריבוי אור, האם זה לא פשוט התקפלות אור בחזרה למקומו לחלל? כלומר אותו אור שעלה לא"ס משיכתו כקו בחזרה לחלל כך שיהיה כמו בתחילה רק שיוכר הגבול והבלתי גבול ביחד, כלומר אין פה ריבוי אור ממה שהיה אלא אותו אור שנכפל חוזר למקומו.

תשובה:

ב. יתרון האור מן החושך, זהו תכלית דירה בתחתונים, וכפשוטו שע"י החושך הגמור בעולם התחתון כאשר נתהפך לאור, זהו יתרון האור מן החושך. אולם בעומק, זהו ב"שורש החושך", שהוא הצמצום, שפעולת הצמצום, מהצד התחתון זהו חושך, סילוק אור, אולם מהצד העליון זהו הגדלת האור, קמץ עצמו אל עצמו, וזהו גופא יתרון האור מן החושך, שפעולת צמצום יוצרת ריבוי אור.

שאלה:

ג. שאמרתי שלהבנתי דבקות בצמצום זה דבקות בצמצום לא כפשוטו כלומר משיג צמצום ודבק בלא כפשוטו, האם זה שהרב ענה לי שונה אומר שהוא מסכים רק הביא בחינה אחרת לדבקות או שהוא לא מסכים? אם לא מסכים אשמח

לדעת למה

תשובה:

ג. גם וגם, מסכים.

שאלה:

ד. לפי הרב שיש יחסים מתחלפים אז בדוגמא שלנו בלימוד הקבלה יש צד שלימוד ע"פ כוחות נפש גבוה מלימוד לפי חוש שכלי ויש צד הפוך נכון? וכן לגבי מוחין יש צד שכוחות נפש גבוה וההפך האם גם נכון?

תשובה:

ד. כן.

שאלה:

ה. הרב הסביר לי לפי החכמה שיש יחסים מתחלפים, האם הרב יכול להסביר לי בשפה של נפש איך יכול להיות שמושג ש"כביכול" נתפס לנפש כחיצוני ממנה הוא בעצם יותר גבוה מכוח הנפש שמתמפה לאותו מושג, לדוגמא איך המושג "אריך אנפין" נתפס בנפש כגבוה מהכרת הרצון של הנפש? איך המושג "אבא" נתפס כפנימי/גבוה מהמושג כוח החכמה של הנפש?

תשובה:

ה. רצון - רצ-ון, הקטנת הריצה, "ון" בלשון הקודש, הקטנה, כנודע. לעומת כך "אריך אנפין", כח שמתארך עד סופו של אותו עולם. חכמה, כח-מה, עדיין נמצא בכח ולא יצא לפועל, מ"ה - ז"א, כנודע. לעומת שם תואר "אבא", כלומר שכבר יצא לפועל, יש בן.

שאלה:

ו. הרב אומר שהמוחין שורשם בשכל הנעלם, אז יש ראייה=ציור ויש מוחין ויש שכל הנעלם, אני מבין שראייה זה חיצוניות חכמה מוחין פנימיות ושכל הנעלם בכתר, הבנתי נכון?

תשובה:

ו. כן, שכל נעלם, "מוחא סתימאה", מח דאריך.

שאלה:

ז. הרב הסביר לי את ההבדל בין מוחין לראייה אבל מה ההבדל בין מוחין לשכל הנעלם?

תשובה:

ז. שכל נעלם, כל הענפים כלולים בשורשים, רואים איך כל ענף "כלול" בשורשו. וזהו עומק תורת הלשם, כפי שנתבאר בפרט בספר הדעה ובספר הכללים, לראות כיצד כלול כל ענף בשורשו, ועיקר תורתו להראות איך הכל מושרש במוחא סתימאה דא"ק (ויותר על כן באוירא ובגלגלתא). לעומת כך שכל - מוחין, זהו גילוי של שורש וענפים, גילוי כיצד השורש הוא "שורש לענף".

שאלה:

ח. הרב כתב לי "יש מידות שהם פנימיות אדם, פנימיות א"ק. ויש מידות שהם תולדת התפשטות המוחין" כלומר רשר"ד אלו המידות שהם תולדת התפשטות המוחין בעוד שבמידות בגוף אז המוחין הם רק כלי מעבר לרצון או לשעשוע/תענוג או להויה הבנתי נכון?

תשובה:

ח. כן. זו נקודה יסודית מאוד! מאוד! מאוד! כי א"ק בחינת כתר של כל העולמות, ורק בערכו המידות עיקר גילויים אינו ע"י או"א, אלא ע"י כתר שבו. וגילוי זה עיקרו בפנימיות א"ק. אולם אף בחיצוניותו יש לכך גילוי, כי אורות אח"פ, שהם יוצאים מפנימיות א"ק, מתפשטים עד שבולת הזקן, חזה, טבור. והיינו למקום או"א, ואין גילוי גמור לאו"א בא"ק. (ומעין כך לתתא שדיקנא חפיא על או"א).

ושורש אח"פ, במוחא סתימאה דא"ק, "סתימאה" דייקא. אולם פנימיות הא"ק, מידות שבו, שורשם בכתר שבו. מהלך הנ"ל אינו כתורת הלשם.

שאלה:

ט. הרב כתב לי לגבי מוחין "השכלה מופשטת ותפיסת כללות, שהפרטים חלק ממנו ולא מחוברים כדבר צרור" האם הכוונה לחיבור של אחד ולא של אחדות? תפיסה של יחיד אני מניח שהיא לא שייכת למוחין אלא להויה האם אני צודק? תשובה: ט. כן.

שאלה:

י. הרב יכול לתת לי דוגמא למושג של ראייה=ציור=צרור ומה המוחין שלו? הרב יכול להביא בהתאם לשאלה לעוד מושג כזה במושגי הקבלה? תשובה:

י. י"ס, זהו עשרה צרורים, השתלשלות, שלשלת צרורים חלוקים יחד. לעומת כך בתפיסת מוחין, בעולם העקודים היו כלולים יחדיו, ונתבאר ברמח"ל ככלי שיש בו עשרה שנתות, ובלשון של ימינו לדוגמא בקבוק של תינוק, שיש בו מדידה כמה יש בתוכו, אולם זהו בקבוק אחד. דוגמא תחתונה, בן הנולד מאביו ואמו, אביו נתן בו ה' דברים, וכן אמו, והרי שהוא צרור מיי' חלקים אלו. אולם מצד תפיסת המוחין, הוא הויה אחת, ששורשה חלקים אלו.

שאלה:

יא. הרב ענה לי שצריך לעצום ראייה גשמית ואז לעצום ראייה שכלית ואז להגיע למוחין, למה פה הרב לא הולך בקו הרגיל שלו שלכל עולם יש לו את היחסיות שלו ועצימת הגשמיות תוביל אותי למוחין של עשייה בעוד עצימת השכליות תוביל אותי למוחין של בריאה אלא אומר שיש עולם אחד של מוחין עם לבוש ראייה שכלית ולבוש ראייה גשמית? תשובה:

יא. לא הבנתי, זהו סדר עצימת ראייה גשמית, ועצימת ראייה רוחנית, ואז להגיע למוחין, זהו מוחין של עשייה עצמם.

שאלה:

יב. למה הרב ענה לי שהכרה שלמה זה הויה דעת ושאר הכוחות ולא הויה ודעת, אז מה עניין האמרות של דדא ביה כולא ביה ודעת קנית מה חסרת? תשובה:

יב. דעת, יש ב' ה' חסדים וה' גבורות, ומצד כך כוללת את חסד, גבורה, ת"ת, נצח, הוד. וכוללת היסוד, שנקרא "כל", גימט' נ', היינו התפרטות ה' לעשרה, עולה נ'. וכולל את המלכות הנקראת כלה, כל-ה, כל ה' החלקים יחדיו, כנודע. אולם זהו מצד כללות נשמתם, "דעת נשמת ו"ק, ומצד כך אמרו שכלא ביה, וזהו מצד האור, מצד הנשמה, אולם לא כוללם מצד "הכלי". שו"ק כלים, גוף בערכין, לאור הדעת.

שאלה:

יג. בכל דבר יש להרגיש את ההויה וזה דעת זה הרגשת קיום ויש הכרת הויה כלעצמה מעל ההרגשה כי ההרגשה מרגישה רק בתנועה האם זה נכון? וכן מצד הדעת שנוגעת בהויה זה הרגשה בתנועה ההויה ולא בהויה כשלעצמה האם נכון?

תשובה:

יג. כן. כן. תנועה המתפשטת מן ההויה.

שאלה:

יד. הרב אמר שהכרת הויה הוא כוח פשוט ודעת היא הרכבה אם כך האם זה אומר שההויה באמת היא מעל הפשוט ומעל ההרכבה כי אם צריך הרכבה בשביל להכיר את ההויה בשלמותה אז אני מניח שיש בהויה גם צד נעלם של מורכבות, כלומר אני עד עכשיו הנחתי שהדעת היא שביל להגיע להכרת הויה אבל מדברי הרב משמע שהן הדעת והן ההויה לא נוגעים בהויה בשלמותה וההויה היא מעל שניהם וצריך את שניהם, אשמח לחידוד וסדר בדברים.

תשובה:

יד. הויה הא"ס, הויה אמיתתו, היא מעל הפשוט וק"ו מעל המורכב. הויה הנברא, פשוטה למעלה מן ההרכבה, אולם יש בה שורש נעלם של הרכבה. ויש בה ניצוץ שלמעלה מן הפשוט, וניצוץ זה הוא הנקרא "ניצוץ בורא בנברא".

שאלה:

טו. שאלתי את הרב מה הבדל בין ספירות עם כתר לבין ספירות עם דעת והרב אמר הכרה מצד השתלשלות והשני מצד חיבור, להבנתי 10 ספירות עם כתר גבוה מ10 עם דעת אך מצד שני הכרה ע"י חיבור גבוה מהכרה ע"י השתלשלות כי זה פנימי וזה חיצוני אז איך זה יכול להיות? יכול להיות שגם כאן יש יחסים מתחלפים אם כן אשמח להסבר תשובה:

טו. כן. דעת של תחתון שורשו ביסוד של עליון, ומצד כך הדעת גבוה מן הכתר. אולם מאידך כתר של תחתון שורשו בשליש תחתון של ת"ת של עליון, והרי כתר יותר גבוה, כי דעת שורשו רק מיסוד של עליון לעומת כתר ששורש מת"ת של עליון, אולם מאידך גילוי היחס של הדעת של תחתון ביסוד של עליון הוא ברור וגלוי יותר, טיפה זרעית יורדת לתתא. אולם שורש כתר של תחתון בת"ת של עליון הוא נעלם, כמ"ש באריז"ל בעץ חיים שהגולגלת אינו עצם הכתר ששורשו בת"ת של עליון. עיין ערכים בקבלה, ערך גולגלת.

שאלה:

טז. שאני מכיר מהויה הויה של דבר אחר האם זה אומר שיש 2 הויות וחיבור ביניהם או שזה חיבור כי זה חלק מהויה שלי ושאיני מכיר את הויה אני מכיר את הדבר ואין פה 2 הויות?

שאלה:

טז. מנסה לקבל בהירות בנוגע לזה ששמתי לב שכל הכוחות בכתר בהגדרתם הם נמצאים תמיד ואפשר להתחבר אליהם תמיד, הויה אמונה ורצון גם אם אין לי השגה/הרגשה אני מכיר באמת שזו ההויה/אמונה או שזה הרצון של ה' גם אם לא יצא לי אבל תענוג יוצא מהכלל כי תענוג תמידי אינו תענוג ולהבנתי תענוג שלא מרגישים הוא לא תענוג כלומר תענוג יש לו כבר שייכות שאם המקבל לא מודע אליו אין לו כל כך משמעות לעומת שאר הכוחות בכתר (כמובן שאני מבין שבכל הויה גנוז הכל אבל אני מדבר מבחינת עצם הכוח), האם ההבחנה נכונה? למה תענוג יוצא מהכלל בעוד שהוא פנימי מהרצון? ואם לא למה תענוג הוא לא יוצא מהכלל?

תשובה:

טז. מצד דעת שבהויה, זהו חיבור בין ב' הויות. מצד כתר שבהויה, זה חלק מההויה שלי.

שאלה יז

מנסה לקבל בהירות בנוגע לזה ששמתי לב שכל הכוחות בכתר בהגדרתם הם נמצאים תמיד ואפשר להתחבר אליהם תמיד, הויה אמונה ורצון גם אם אין לי השגה/הרגשה אני מכיר באמת שזו ההויה/אמונה או שזה הרצון של ה' גם אם לא יצא לי אבל תענוג יוצא מהכלל כי תענוג תמידי אינו תענוג ולהבנתי תענוג שלא מרגישים הוא לא תענוג כלומר תענוג יש לו כבר שייכות שאם המקבל לא מודע אליו אין לו כל כך משמעות לעומת שאר הכוחות בכתר (כמובן שאני מבין שבכל הויה גנוז הכל אבל אני מדבר מבחינת עצם הכוח), האם ההבחנה נכונה? למה תענוג יוצא מהכלל בעוד שהוא פנימי מהרצון? ואם לא למה תענוג הוא לא יוצא מהכלל?

תשובה:

ז. גם באמונה לעולם יש רצוא ושוב, בבחינת "מאמין ואינו מאמין". וכן ברצון יש רצון וביטול רצון כביכול אצלו ית"ש, רוצה מחד, ומאידך צדיק גוזר והקב"ה מקיים. וכן באדם, מחד רוצה רצון עצמי, ומאידך בטל רצונך מפני רצונו.

שאלה:

יח. יש לי ערבוב בנפש בין תפיסת גילוי להתפשטות, יש לי אור של תפיסת גילוי אבל ההתפשטות היא מן הסתם המצב הטבעי של הנפש, איך אני מתחייס לזה כדי לעלות לגילוי, אם ברצוא ושוב אז יש פה 2 תפיסות סותרות שמבלבלות אותי בנפש (ואני לא יכול להגיד שהתפשטות שייכת לחלק הזה ולחלק הזה גילוי כי הרי אפשר להביט על הכל מכל מצד כל מבט) ואם כהויה שמתראה בכמה פנים זה מקשה עליי להתנתק מהתפיסה התחתונה יותר (למרות שהרב אמר לי שזו האמת הפנימית של הבריאה), בנוסף אני לא יכול לתפוס שהתפשטות היא לא נכונה כי זה פן אחד של ההויה וכן זה ההרגש הרגיל יותר של הנפש, האם הרב יכול להכווין אותי מה סדר השלבים כדי לעשות את המעבר לגילוי (אני מניח שהשלב האחרון הוא הויה המתראה בכמה פנים) כדי שיהיה לי בהירות בסדר השלבים ומה העבודה הנכונה לכל שלב? (אשמח שבנוסף הרב יתן את יחסו לפרט הזה בשאלה וכן קווים כלליים לכל עבודה ומעבר בין פן תחתון לפן עליון להויה המתראה בכל הפנים).

תשובה:

יח. זה תנועה בנפש מכח בלתי בעל גבול לגבול. בלתי בעל גבול, שייך בו "העלם וגילוי", גבול שייך בו "התפשטות". תנועה זו היא בדרך "דילוג". נצרך להכיר את כח ה"דילוג" בנפש. נא לברר בנפשך את הכרתך בכח זה, ולפ"ז אשתדל אי"ה בל"נ לסייע בבירור, כפי שיזמן השי"ת.

תודה רבה מאוד!

עומק תשובת רבי אלעזר בן דורדיא

שאלה:

אני מרגיש שאני כמו אלעזר בן דורדיא.

מהי הדרך שלו? איך הוא הצליח לרכוש את עולם הבה תוך שעה בעוד אחרים שואפים לכך כל חייהם? איך הוא עשה כל כך מהר תשובה אמיתית?

אני מתקשה באמת להתחרט, באמת לחזור.

איך לעשות תשובה עמוקה אמיתית ממעמקי ליבי? אני מאוד קהה וחסרת רגישות.

תשובה:

תחילה חיפש אמצעי בינו לקונו, שמים וארץ בקשו עליו רחמים, הרים וגבעות, חמה ולבנה, כוכבים ומזלות, עד שאמר אין הדבר תלוי אלא בי, והיינו שפונה ישר אל הקב"ה, הוא והקב"ה יחד. ועיין יערות דבש (ח"ב, דרוש י).

וכל הוית נפשו הייתה קיצוניות, שתחילה היה "שלא הניח זונה אחת בעולם שלא בא עליה", וגם זה באופן של חיבור גמור, וכמ"ש שם, "דאביק בה טובא". וכתב המהר"ל (שם) וז"ל, ולפיכך נקרא אלעזר בן דורדיא, השם הזה ראוי לו מאוד, כי היה כולו פסולת בעצמו כמו השמרים, ובתוך השמרים היה לו כח מוכן שהש"י הוא ב"עזרו" להיות שב בתשובה, והיה מוכן אל התשובה ג"כ, ולפיכך היה מורה שמו על החטא ועל התשובה, שנקרא "אלעזר" (לשון עזרה) בן דורדיא (שמרים), וכו'. וזה שאמר כי שמע כי יש זונה בכרכי הים, ואין לך דבר שצריך יותר טורח בגופו כמו זה. גם היה מסכן נפשו, שהרי עבר עליה שבע נהרות, גם כים מלא דינרין שהיתה נוטלת בשכר, כ"כ היה אדוק בעבירה "שמסר על עבירה זאת ממנו וגופו ונפשו", עכ"ל, עיי"ש. ובעומק, זו תנועה קיצונית, ולכך מתנועע מצד אחד לצד שני דייקא. ועיין רמתיים צופים תדב"א (פ"ב). ועיין מחשבות חרוץ (אות ח). והיינו כי כל כוחו קצוות, מסירות נפש, תחילה על העבירה, ואח"כ על

התשובה. ואור המסירות נפש הוא דבקות בקב"ה בלא אמצעים, ודבק בקב"ה כעובר במעי אמו שדבק באמו, וז"ש "הניח ראשו בין ברכיו", שזהו צורת עובר במעי אמו.

ולכך הוא "מזומן" לחיי עוה"ב, חיבור גמור ומוחלט. ולכך קנה עולמו בשעה אחת שזהו הארת עוה"ב, למעלה מן הזמן, הכל בבת אחת. ועיין ספר הליקוטים לאריז"ל (תהלים, פרק כב) מהיכן זכה, עיי"ש, על שם מה נקרא רבי. והיינו שעקר כל הרע שבקרב ודבק כולו בטוב, ולכך מזומן לעולם שכולו טוב. וכמ"ש בדובר צדק (אחרי מות) וז"ל, שהוא פעל כ"כ בשורש פרטי שלו, עד שנעקר אותו שורש רע לגמרי, עיי"ש. ועיין עוד בדבריו בתקנת השבין (אות טו).

ועומק תשובת ר"א בן דורדיא, לחפש בכל לבו אך ורק את הקב"ה.

שורש בנפש לרגישות לריח רע

שאלה:

א- רציתי לשאול היכן השורש בנפש לרגישות גדולה לריח רע?

תשובה:

א. כתב בספר הפליאה והובא בליקוטי ראובני (ערכים, ערך מלאכה, אות ב) וז"ל, דע, כי מי שבחר במלאכה פחותה אשר (יש בה) ריח רע, אין ספק כי הוא מבני קין, והלך אחר ריח נפשו, עכ"ל. והיינו ששורש קרבן קין, היה ריחו רע, משא"כ ריח קרבן הבל. והרי ששורש נשמות הבל סובלים יותר מריח רע. וכתב האריז"ל (שער רוה"ק) וז"ל, בחוש הריח, אם מריח אדם באיזו נבלה, או ריח רע, פוגם מאוד בנפשו, וגורם שתתרחק ממנו. והראיה לזה מן הבשמים של מוצאי שבת להחזיר את הנפש, גם ארז"ל, כי הנשמה נהנית מאד מן הריח הטוב, ועליו נאמר כל הנשמה תהלל יה (תהלים, קנ), עכ"ל. ומעין כך איתא אף בטעמי המצות (משפטים).

שאלה:

ב- עוד רציתי לשאול איך זוכים להגיע להיקף של ידיעת התורה והבנת התורה הרחבה אם כל העומס שיש בחיים, אם זה בגידול ילדים, ועוד?

תשובה:

ב. ישנם כמה אפשרויות. ניתוק נפשי מן העולם ברצוא ושוב, דבקות עצומה בתורה בכל מצב, דבקות נפשית פנימית. גילוי נשמה שהיא יודעת הכל, בבחינת נפשי יודעת מאוד.

בשורות טובות.

בענין צדיקים שחיו בלמעלה מן הזמן

שאלה:

שלו' לכ' הרב שליט"א. מאד נהניתי מהעלון השבועי (באינגלית) של תורתך וקיבלתי הרבה תועלת בעבודתי ממנו. יש לי שאלה כזה. למדתי את ספר הנפש החיים שיש עולמות שהם למעלה מזמן ולמעלה מגדרי התורה אלא שאין זה נוגע לעולם המעשה שבו אנו חיים, ועל אף שעולמות העליונים הם מציאות רוחני מ"מ המציאות הזו אינו שייך לעולם המעשה שבו אנו חיים, ואנו צריכים לחיות בעולם המעשה עם כל גדרי הלכה ועם מציאות של עולם המעשה, וא"כ יוצא מזה לכאורה שרק כשאנו לומדים ס' נפש החיים אז אנו חושבים על עולם העליון הזו ונכנסים בו, אבל כשאנו חוסמים את הספר אז אנו חוזרים לעולם המעשה ושמה צריך לנהוג רק ע"פ עולם המעשה ולא ע"פ העולם המחשבה הזה. השאלה הוא ששמעתי מכמה צדיקים הן שנפטרו והן יב"ח שאינם מדייקים מעשיהם ע"פ כל גדרי עולם המעשה אלא הם חיים בעולם של "למעלה מזמן", ולא היו זיהירים בזמנים ואינם מדקדקים בהרבה ממעשיהם, כאילו שהם לא חיים בעולם המעשה כלל אלא דבוקים לגמרי בעולמות העליונים, וזה לכאורה דבר פלא הוא דהא משמע בדברי נפשה"ח שזה אסור לנהוג כן, אמנם כיון שהם היו בודאי צדיקים גדולים אני רוצה להבין מהו הפשט בזה.

תשובה:

לעולם אף מי שזכה לדבוק בעומק נשמתו בעולם שלמעלה מן הזמן, אסור לו בכל תוקף לעשות ולו הדבר הקטן ביותר שלא לפי גדר ד' אמות של הלכה. אלא שפעמים השתמשו בקולות, כגון שיטות שלא לפי רוב הפוסקים, אולם ישנם שיטות כאלו, ובשעת הדחק לצורך אור נשמתם התירו לפי פסק שלא כדעת רוב הפוסקים.

תכלת הלכה למעשה

שאלה:

בתודה גדולה ועצומה קיבלנו את תשובת הרב לשאלת התכלת, אם ראוי לקיים המצוה בתכלת שנתחדשה היום למי שנכשל תדיר ב"ולא תתורו" (שאלה 15730), וזאת ע"פ הזוה"ק דמשמע שגוון התכלת בפרטות הוא המכוון כנגד לא תתורו. והשיב לנו הרב כדלהלן: "ציצית מלשון מציץ מן החרכים, כמ"ש רבותינו. והוא הצצה דקדושה, וכנגד מצוה זו, פגם הסתכלות או הצצה במקום שאינו טהור וקדוש. וק"ו אור התכלת, מלשון תכלית, שמזכיר תכלית וע"י דבק במדרגת איזהו חכם הרואה את הנולד, היפך הסתכלות דקלקול שגורם לקרי, היפך רואה את הנולד". ומעתה עלה הספק בבית מדרשינו מהי כוונת הרב למעשה, א. האם הרב כיוון לחזק את מה שנאמר בשאלה, שאכן ראוי בכגון דא לקיים המצוה כמאמרה בתכלת הנמצא בידינו, הלכה למעשה, או שכוונת הרב שהדברים נכונים להלכה אבל לא למעשה, כי מי יימר שאכן התכלת שבידינו היא התכלת שנמסרה למשה בסיני. ב. אם נכון לעשות כך למעשה, האם בט"ג או בט"ק, או בשניהם, בצינעא או אף בפרהסיא. על הכל נודה לרב אם יוסיף להשיבנו דבר, ושכמ"ה.

תשובה:

ראוי לפחות פעם אחת בחיים ללבוש.

קיצוץ השפם ושלוש בית

שאלה:

לכבוד הרב,

אני לא חותך את השפם אבל זה מפריע לאשתי. האם עלי לקצץ את השפם או להסביר לה שוב שאין זה מנהג של חסידים לחתוך להם את השפם?

תשובה:

אם אינו מפריע לו בחברת החסידים מפני כן, שלום בית עדיף. כל זה אמור במקרה שכך הורגלה מני מקור גידולה. אולם ח"ו באופן שמצוי היום שפעמים זה נובע מתהליך של פתיחות לעולם הזה, נצרך בדיקה כל מקרה ומקרה לגופו.

ספרי ר' צדוק שערי אורה ועוד

לכבוד הרב שליט"א,

שאלה:

א. ברצוני לשאול למי נועד בעיקר ספרי ר' צדוק ואיזה מהספרים שלו יותר מומלץ.

תשובה:

א. עיקר תורתנו נוגעת בסוגיית תיקון אות ברית קודש, תיקון קדושת המחשבה, ובירור המדמה, ותיקון תאות האכילה. וכן נתבאר צורת החיים לעלייה מן הנפילות, וכן ביאור מחשבות והרגשות דקות של נפש האדם. וזאת מלבד חידושיו לרוב. כדאי להתחיל בספר צדקת הצדיק.

שאלה:

ב. אם יש יותר ענין ללמוד בספר של מי שלא השאיר זרע של קיימא?

תשובה:

ב. כן.

שאלה:

ג. האם ספר שערי אורה מועיל ללימוד קבלה ואיזה פירוש הרב ממליץ עליו?

תשובה:

ג. כן, מאוד. פתח השער.

שאלה:

ד. אם לוקחים מכדורים להרגעה האם בכללות צריך את זה לכל החיים או אפשר להפסיק אם זה?

תשובה:

ד. נצרך יעוץ פרטי לכל מקרה לגופו ע"י מומחה.

שימוש בריטלין

שאלה:

לכבוד הרב שליט"א,

מה הרב חושב על שימוש בריטלין עם ילד בן 13, מחונן, שקשה לו להתרכז?

תודה רבה

תשובה:

לאחר שניסו כל האפשרויות האחרות, הן טיפול נפשי, והן חומרים טבעיים, נצרך שיקול דעת עדין בכל מקום, רווח מול הפסד. וגם אז בניסיון ראשוני, ואחריו בדיקה.

אופנה חדשה בצילום חתונות

שאלה:

לכבוד הרב שליט"א,

קראתי את השאלה על תמונות בחתונות ואני מרגישה שאני חייבת להגיב.

אנחנו, בעלי ואני, צלמים אירועים כבר 17 שנה. אנחנו בעלי תשובה ועלינו לארץ לפני 16 שנה. אנחנו מכירים טוב מה זה אומנות הצילום בעולם הגויים.

במשך השנים האחרונות, ראינו שינוי משמעותי באווירת החתונות וגם שינוי בציפיות הזוג כלפי הצילומים.

זאת אומרת, שלאט לאט, אופנה חדשה נכנסת בצילום חתונות והזוגות לא מתביישים לעשות כל מיני פוזות לא צנועות מול צלם זר. ב"ה בעלי לא מסכים לצלם כאלה פוזות. כי פשוט לא חזרנו בתשובה ולא עלינו לארץ כדי להיות חלק מהרוח זר הזה.

זה גרם לנו:

-ירידה משמעותית בפרנסה: יש לנו הרבה פחות חתונות.

-אבל לטובתנו, כל החתונות שאנו מצלמים עכשיו, הן חתונות של בני תורה אמתיים שבחרים אותנו דווקא בגלל שאנו לא נכנסים לשטויות האלו וגם אנחנו בין הצלמים היחידים שלא מחזיקים טלפון לא כשר.

בשאלה הנ"ל, החתן אומר ש"הצלמים עושים אותנו כחילונים עם כל מיני תנועות שונות ומשונות". אני רוצה לשאול את החתן שאמר זאת, למה הוא בוחר כזה צלם ליום הקדוש של חתונתו? ולמה הוא פשוט לא אומר שזה לא הסגנון התמונות שהוא רוצה לעשות?

תשובה:

אשריכם! חזקו ואמצו!

איך אני מגדיל את האור במצוות הבית

שאלה:

כבוד הרב קבלתי את התשובה על מצוות הבית, הרב השיב לי כך: "המצוה הוא "כלי" של חיבור, ו"האור" הוא החיבור הנפשי. עיקר חסרונה אינו בכלי אלא באור. ככל שתגדיל את האור, כן תצטרך את הכלי באופן מאוזן יותר. התבונן בדברים כיצד לבנות קשר נפשי כנה פתוח ופנימי, ואזי המצוה תיעשה כלי לכך!" אבל אני שואל איך אני מגדיל את האור כמו שהרב כותב?

תודה

תשובה:

נצרך יותר פתיחות נפשית, הן רגשית, והן שכלית, ולהכיר ולקבל אופי נפש שונה. כפי הנראה הינך מכונס יתר על המידה בעצמך רגשית ושכלית, וזה מקשה עליך להרגיש ולהבין את רעייתך.

איך ללמוד משניות לעילוי נשמה

שלום לכבוד הרב שליט"א

שאלה:

א. הרב אמר שמשניות זה חשוב ביותר לעילוי נשמה של הנפטר, השאלה שלי היא אם יש באפשרותי ללמוד משניות עם ביאור קצר, כמו שיש היום לימוד משניות בספר אחד מסיימים בשנה דף ליום, לעומת ללמוד משניות עם ביאור מקיף

יותר כמו שיש היום של שוטנשטיין שהוציאו או של קהתי, היתרון של ההסבר הקצר מן הסתם הכמות של המשניות הללו הרבה יותר גדול לעומת, אם אני יילמד עם ביאור רחב יותר. השאלה מה מועיל יותר לנשמת הנפטר?

תשובה:

א. תלוי בכל נשמה לפי חלקה.

שאלה:

ב. האם יש הבדל אם אני מוציא בפה את הלימוד או בלב אומר אותם?

תשובה:

ב. יש להוציא בפה.

שאלה:

ג. האם זה מועיל פחות אם אני אומר שהמשניות לפלוני לעומת אם אני אומר שהמשניות הם יהיו לכמה נפטרים?

תשובה:

ג. מועיל יותר בפרטות.

שאלה:

ד. כנ"ל לגבי קדיש האם זה מועיל פחות אם אומרים קדיש על נפטר אחד או אומרים על שתיים?

תשובה:

ד. כנ"ל אות ג'.

מאיזה שורש אני בא

שאלה:

אתה יכול לספר לי משהו על הנשמה שלי? מאיזה שורש אני בא, כל מידע אחר שאתה מקבל באופן אינטואיטיבי וכו'. האם יש לך מידע רוח הקודש שאתה יכול לספר לי עלי ועל חיי? מה בדיוק אני אמור לעשות בחיים האלה בדיוק שאני לא מודע אליו או שלא עשיתי/עשיתי לא בסדר צריך לשנות?

תשובה:

אני אדם פשוט, שקצת לומד וקצת מלמד, ואין לי כל דרך לסייע לך בעניינים שאיני יודע בהם כלל, תודה!

ספרים מומלצים

לכבוד הרב שליט"א,

שאלה:

א - הרב כתב לאחד שהספר "דעת שבת" הוא ספר טוב לאחד הרוצה ללמוד בעניני המחשבה דשבת. האם הרב ממליץ ללמוד גם "דעת תפלה" ו"דעת אמונה" מאותו מחבר למי שחפץ ללמוד ענינים אלו?

תשובה:

א. כן.

שאלה:

ב - האם טוב למי שרוצה ללמוד ח"ן ללמוד ספר שפע טל?

תשובה:

ב. לא בהתחלה, אלא ידיעת האוצרות חיים, ועדיף עץ חיים על מתכונתו. אם נמשך לכך.

שאלה:

ג - אולי יתכן לשאול אם הרב יבא עוד לארצות הברית?

תשובה:

ג. כבר כעשור לא נסעתי. הקב"ה יכוון דרכי כרצונו.

בכבוד רב

שורש נשמות רחל ולא

שאלה:

שלום לכבוד הרב,

תוך כדי לימוד תורה אני מאוד נהנה לבוא עם חידושים בסוגיא ובתפילות אני תמיד מנסה לגשת ליותר אור ולהיות יותר רגש. לפי הבנתי, הנפש שלי נראית יותר כמו נשמה מסוג רחל. עם זאת, אני מאוד נמשך לדרכו של הרב בעבודות ה' שכן הרב מסביר את מבנה הנשמה ונותן דרך ברורה בעבודות ה'. מכאן נראה שנפש הרב היא בעיקר לאה.

השאלה שלי היא:

(א) האם אני צודק שהרב היא נשמה לאה?

(ב) אם אני נשמה של רחל למה אני מרגיש כל כך מחובר לדרך הרב בעבודת השם?

תודה להרב מראש

תשובה:

מתוך דבריך ניכר כנראה שלמדת את סגנון ספרי בים דרכך, שמחלקים ומבארים את כללות הנשמות וחלוקתם לנשמות רחל ולא. והינך סבור שחלקך משורש רחל, ומ"מ הינך מרגיש חיבור לסוג נשמות השני, שורש לאה.

והנה שורש הדברים נתבאר בעץ חיים (שער לח, פ"ג, מ"ת) וז"ל, ועתה נבאר בחינת התקשרות שיש בין לאה ורחל וכו', רחל מתחיל הכתר שלה מחזה ולמטה עד סיום רגלי ז"א ממש, באופן כי בסיום רגלי ועקבי לאה, משם מתחיל כתר רחל, למטה מרגלי לאה. וזשארז"ל מה שעשתה יראה עטרה לראשה, עשתה ענוה עקב לסולייתא, ר"ל הרגלים דלאה שהיא הנקרא ענוה, עשתה יראה שהיא רחל כתר לראשה, כנ"ל. אבל הלשון עדיין צריך ביאור, כי מלשון רז"ל נראה כי מהעקב עצמו של ענוה נעשית עטרה ליראה, לא אמרו שכתר היראה היא "תחת" עקב הענוה, לכן צריך לבאר הענין יותר בפרטות וכו', אבל יהיה כתר של רחל עולה עד שם (שליש אמצעי של ת"ת) וגם רגלי לאה יורדים עד שם, "ומתלבשים" רגלי לאה בכתר של רחל, עיי"ש. וזהו מקום חיבור נשמות ששורשם בלאה, עם נשמות ששורשם ברחל.

והבן שרחל תחילתה בחזה דז"א, ושם מקום הלב, מקום ההרגשה, ולכך הם נוטים להרגשה. אולם לאה עיקר מקומה בראש ז"א, ולכך נטיית נשמות אלו להשכלה. אולם עקב לאה נמצא במקום ההרגשה, בלב, ובנשמות אלו אין את התפיסה של עקב שאינו מרגיש, אלא דייקא אצלם ההרגשה נמצאת אף במקום התחתון, בעקב. ומצד הקלקול "בעקבתא דמשיחא" מצד רחל העקב לתתא נושק למקום הרע, אולם מצד לאה, העקב נמצא במקום הלב, והבן מאוד מאוד.

ובהירות נשמות לאה, מאיר ע"י העקב שלהם, בהירות של השכלה, שמתפשטת לבהירות של הרגשה, שזהו העקב שנמצא בלב, ומאיר לנשמות רחל שצמאים להרגשה שבלב, כי שם שורשם בחזה דז"א, מקום הלב.

האם יש אדם מישראל שמצווה לשנוא

שאלה:

שלום כבוד הרב, רציתי לדעת האם יש סוג של אדם מישראל שמצווה לשנוא אותו?

תשובה:

כן, אדם רשע שאינו מקבל תוכחה, כן אמרו בפסחים (ק"ג, ע"ב). ויש לשנוא הרע שבו ולא את האדם עצמו.

תמונה קטנה של אדם הראשון בכל אדם

שאלה:

שלום ותודה רבה לרבינו שליט"א.

היה לי חידוש שרציתי לחלוק עם הרב שליט"א.

יום אחד הסתכלתי על הבן שלי וחשבתי "וואו! הוא באמת דומה לי!" ואז חשבתי "זה מעניין כי אני גם דומה לאבא שלי"

ואז חשבתי "ואבי נראה כמו אבא שלו!" וזה נכון!

ואז פתאום עלתה בי מחשבה: אם כולם נראים כמו הוריהם, יש תמונה קטנה של אדם הראשון בכל אדם!

ואז נמשכה המחשבה: אם אתה יכול לראות את אדם הראשון בכל אדם, אתה יכול גם לראות בכל פנים תמונה קטנה של

כל אדם שהיה אי פעם! כי כל אדם חוזר אליו!

ואז חשבתי, רגע, הפנים של אדם הראשון כבר בטל... אבל אז חשבתי... מין במינו אינו בטל!!

האם זה חידוש אמיתי? תודה להרב שליט"א!!!

תשובה:

נפלא מאוד. ויתר על כן תמונה קטנה של "צלם אלקים", נעשה אדם בצלמנו כדמותנו.

מסירות נפש לתורה וזהו חדש

שאלה:

ברצוני לשאול את הרב שליט"א שתי שאלות

(א) באחת משיחות הרב בפרשת וירא - מסירות נפש, דיבר הרב שליט"א שאף על פי שיש הרבה אברכים שלומדים תורה

בהתמדה שעות רבות במשך היום ובידיעת התורה בעיון ובבקיאות, אך בכל זאת לא זכו לגילוי עומק נשמתם, ורב

שליט"א הסביר שבשביל לבקוע את המחיצות צריך מסירות נפש. זהו תוכן דברי הרב לפי הבנתי. שאלתי מדוע אין עמלם

והתמדתם מתוך יגיעה להבין להעמיק ולדעת אינו לכאורה נחשב למסירות נפש? אם הרב יכול בבקשה לתת דוגמאות

של מסירות נפש המתאים לאברך מן השורה. (שהרי ידוע על מסירות הנפש של גדולי ישראל אך זהו בדרגתם הגבוהה).

(ב) מי כתב את 'הזהר החדש', שהרי כתובים שם שמות של אמוראים, ומדוע נקרא כך.

תודה רבה לרב שליט"א על המסירות וההשקעה בעניית השאלות.

תזכו להגדיל תורה ולהאדירה.

תשובה:

נא לשמוע סדרת דע את תורתך - דרכי מסירות נפש.

הזהר כידוע נכתב בתקופה מאוחרת, ונוספו בו חכמים מדורות אחר רשב"י. ויש תוספות, עיין במהדורות של דור זה שנכתב שם בענין הנ"ל.

לד שאלות בעובדה

לכבוד הרה"ג מזכה הרבים הרב איתמר שורץ שליט"א.

תודה רבה לרב על הדרך בעבודת ה', על בהירות נפלאה בהמון עניינים, על התשובות הקודמות שקיבלתי מהרב ששימחוני. יתן ה' ותמשיכו כך ויותר מכך.

שאלה:

א. בתניא (פט"ו) איתא שההתמדה נובעת ממרה שחורה. א"כ לכאורה לא צריך ללמוד ולהיות מתמיד אלא להפסיק באמצע הלימוד, וכבר נודע גודל מעלת הלימוד ברצף?

תשובה:

א. שורש המרה שחורה, ביסוד העפר. כמ"ש במפרשים (עיין תפארת יונתן, דברים, כח, י. ואהבת יונתן, נצבים. וגר"א, תיקונים, תיקון כ"א. וסודי רזיא, אות ד'. וליקוטי מוהר"ן, תנינא, תורה ט. ושורש הדברים בחז"ל במדרש תמורה השלם, פ"א. ובזוה"ק, וארא. ועיין ארבע מאות שקל כסף, דף רנו. ונפש החיים, שער א', פרק א', בהג"ה. ועוד ברבותינו). ושורש העפר מגלה במרה שחורה כמה אופנים, ונתבארו ברבותינו, ונזכיר מעט.

איתא בזוה"ק (ח"ג, רכו, ע"ב) ודמרה שחורה, לילית, שבתאי, שולטנותא בטחול, דאיהו עציבו, שאול תחתית, עניותא וחשוכא, בכיה, הספד, ורעבון. ועיין שבילי אמונה (הנתיב הרביעי, השביל השלישי). וכתב הרמב"ם (פירוש המשניות, בכורות, פ"ז, מ"ה) וז"ל, ורוח קצרית - מקרה מחמת מרה השחורה וכו', שגברה עליהם המרה שחורה כ"כ עד שנפסדו פעולות הגוף וכחותיו, עכ"ל. וכתב ביריעות דבש (ח"א, דרוש יג) וז"ל, העצבות בגדר מרה שחורה, שהוא יסוד העפר, עכ"ל. ועיין שם עוד (דרוש א) שכתב וז"ל, מקום העצבות הוא מקום לילית, מרה שחורה, ועיין אור השכל, עכ"ל. וכתב בנפש החיים (שער א, בהג"ה בראשיתו של הספר) וז"ל, גברה עליו המרה השחורה לברוח מחברת בני אדם, ולזעוק נהי, כמ"ש, כי אפר כלחם אכלתי ושקווי בבכי מסכתי, כטבע חולי מרה שחורה שיש לו תאוה לאכול פחמים וגחלים ולבכות תמיד, עכ"ל. ועיין שפתי כהן (שמות, טו, כו) שכעס מביא למרה שחורה.

ובספר תיקון מדות הנפש (ח"ד, פ"א, מדת הכעס) כתב וז"ל, ומי שמאחר לכעס, ומאחר לרצות, וכו', וזה המנהג למי שיש לו מרה שחורה, עכ"ל. ושורש עצלות, עיין בית עין (וישלח).

וכתב באור לשמים (כי תשא) וז"ל, ולפעמים היצה"ר זורק לאדם מרה שחורה, וזה כדי למונעו מעבודת הש"י, עכ"ל. וכתב שם באור המאיר (עקב) וז"ל, ויראתו הוא מרה שחורה שאינה חשובה לכלום, עכ"ל. וכתב באור לחיים (מצורע) וז"ל, יראת ה' טהורה עומדת לעד - ואמר לשון "טהרה", שהיראה טהורה בלי תערובת מחשבת מרה שחורה, כי גם מחשבת מרה שחורה היא באה ממדת גדלות, שמחשב שהוא צדיק גדול ומדקדק ביותר, עכ"ל. וכתב שם (עקב) וז"ל, כי יראת השפלות וכו', עם התגברות מרה שחורה, אינו מביא לידי אהבה, ופשיטא שאינו מביא לידי ענוה, עכ"ל. ולהיפך מביאה לענוה פסולה ושפלות, כמ"ש באמרי יוסף (עקב) וז"ל, מי שמסתכל בעצמו שהוא אין ואפס, רק שהוא בבחינת מרה שחורה, עד שלא יאמין שהקב"ה ישמע תפלתו, וא"כ למה יתפלל בחנם, וכו', עכ"ל. ועיין עבודת ישראל (שופטים). ושיח שרפי קודש (עקב). ודובר צדק (אחרי מות, ד). ועיין בית אהרן (סדר היום) שמביא לכל מדות רעות, עיי"ש. וכתב באמרי פנחס (שער ג, סדר היום מעיני תפלה, אות קסב) וז"ל, מי שהוא בעל מרה שחורה, והוא נקרא בגמ' רוח קצרית, שהוא בסוד "מוחין דקטנות", ואין לו מוחין דקטנות, עיי"ש, עכ"ל. והבן שמוחין דקטנות הוא שורש כל הנפילות, ודו"ק היטב. ושורש עבודה זרה, עיין מאור ושמש (בהעלותך). ועיין ליקוטי מוהר"ן (סימן ו). ואיתא בשם הבעש"ט (דגל מחנה אפרים, עקב) וז"ל, ע"פ הקדמה שאמר א"י זלה"ה (הבעש"ט) דאין הקב"ה שולח יסורים על האדם, אלא א"כ שולח עליו מקודם מרה שחורה, עיי"ש. ועיין שם משמואל (וארא, תרע"א) וז"ל, וידוע בחכמת הרפואה, שמחלת מרה שחורה, קשה מכולן,

וכו', היא הסתלקות החיות, עכ"ל. ושם (בא, תרע"ה) כתב, ונשאר בלא הרגש, עכ"ל. ובאופן מעשי, פעמים רבות בעל מרה שחורה דרכו לישב בחושך, כמ"ש בתפארת ישראל (שבת, פ"ב, מ"ה, יכין, אות מט) וז"ל, מפני רוח רעה - בעל מרה שחורה, שנוח לו לישב בחשך, עכ"ל. וכן דרכו להתבודד באופן שאינו נכון, וכמ"ש במגן אבות לרשב"ץ (אבות, פ"ב, מ"א) וז"ל, פירש רבינו משה - ושנאת הבריות - זה חולי הוא מחמת מרה שחורה הגוברת עליו, וכו', והוא חולי המביא את האדם לשנוא את הבריות ולצאת למדבריות וליערים, עכ"ל. (ולחיפך פעמים ע"י שמתבודד בא למרה שחורה, כמ"ש בישמח משה (שמיני) וז"ל, ומרה שחורה בא ע"י התבודדות, עכ"ל). ויתר על כן כתב בשם משמואל (צו, תרע"ה) וז"ל, בעלי מרה השחורה שונאי המציאות, עכ"ל. ושורש שונאי המציאות, בעומק אינו רק מציאות הנברא, אלא ח"ו עד שורש השורשים, כמ"ש במאור ושמש (בהעלותך) שמרה שחורה הוא שמץ ע"ז. וכתב כתב בזוהר חי (בראשית, כג, ע"ב). וכן כתב בליקוטי מוהר"ן (תורה כג). ועיין תשובות חת"ס (אה"ע, ח"ב, תשובה ב). ועץ חיים (שער נ, פ"ז). ושערי קדושה (ח"א, ש"ב). וספר הברית (ח"א, מאמר יז, פרק יג. וח"ב, מאמר ב, פ"א).

מרה שחורה - תיקונה

ושורש התיקון, כתב הרמב"ם (שמונה פרקים, פ"ה) וז"ל, וכן מי שנתעוררה עליו מרה שחורה - יסירה בשמיעת הנגונים, במיני זמר, בטיול הגנות, בבנינים הנאים, חברת הצורות היפות וכיוצא בהם, ממה ש"ירחיב הנפש", ויסיר חולי המרה שחורה ממנו, עכ"ל. (וזהו מי ש"נתעוררה" עליו, אולם מי שדבוקה בו ממש, כתב בשם משמואל (חקת תרע"ב) וז"ל, ידוע גם בטבע שלמחלת מרה שחורה נלאו חכמי הרפואה למצוא רפואה, עכ"ל). ועיין באופן שמיעת הנגונים, באמנות ודעות לרס"ג (מאמר עשירי, אות י"ח). ועיין עוד המספיק לעובדי ה', פרק על כבישת הכוחות והמעשים והנהגתם ומטרתם הנאצלת. ועיין יערות דבש (ח"ב, דרוש ז). ובעומק כל מה שנתבאר בצד הקלקול, היפוכו הוא התיקון, ודו"ק היטב. וכתב בספר פחד יצחק (פורים, מאמר ל) וז"ל, ונמצא, שכל תנועה של שמחה של הבעל "מרה שחורה" שנתרפא, טומנת בקרבה מקור שמחה חדש.

ויתר על כן, יש תכלית טובה לכתחילה למרה השחורה, כמ"ש בפירוש המיוחס לר' סעדיה גאון (ספ"י, פ"ה) וז"ל, והטחול היא מרה שחורה, קרה ויבשה, ונדבק הטחול להמסס לקרר חום השכל קצת, פן ישרף בחום האדומה החמה והיבשה, עכ"ל. וזהו חלקה הנכון והמתוקן של המרה השחורה. וכשם שיש חלק מתוקן במרה השחורה ביחס לגוף, כן יש חלק מתוקן של מרה שחורה ביחס לנפש. ועל זה דיבר בעל התניא, שכבדות וקביעות המרה השחורה, מועיל לעסק קביעות ת"ת, אולם לא כאשר מתלווה לכך החסרונות שהוזכרו לעיל.

שאלה:

ב. מה התחלת העבודה בשביל לגלות את האני האמיתי הנשמה?

תשובה:

ב. סדרת "הכרה עצמית", וכן דע את עצמך, פעם בשבוע.

שאלה:

ג. הרב כתב לי לעסוק בהכרה עצמית, איזה שיעורים צריך לשמוע בשביל זה? ובאיזה קצב לשמוע את השיעורים?

תשובה:

ג. כנ"ל אות ב'.

שאלה:

ד. מה מתחדש שהמלך בשדה בעשרת ימי תשובה, הרי מלא כל הארץ כבודו ולית אתה פנוי מיניה וכל הזמן הקב"ה נמצא לידנו?

תשובה:

ד. יש גילוי יותר, השינוי בהתגלות.

שאלה:

ה. מה ענין עשי"ת, עשרה ימים שעושים תשובה, מספיק יום אחד שעושים תשובה. ובשביל מה עושים כל יום תשובה על אותו דבר?

תשובה:

ה. ישנם עומקים, עומק לפנים מן עומק. ולכך נהגו בחלק מן הקהילות לומר מזמור ממעקים קראתיך, עשרה עומקים, ומבוארים בספר יצירה.

שאלה:

ו. למה בשמחת תורה ברוב היום רוקדים ולא יושבים ולומדים, זה יותר נראה שמחת תורה כי אם אנחנו באמת שמחים בה עלינו ללומדה?

תשובה:

ו. זהו חיבור למעלה מטעם ודעת שכלי, חיבור עצמי, ונגלה בשמחה.

שאלה:

ז. מה הגישור בין השמחה שישמח האדם בעשיית מצוות לבין הצער על חורבן ביהמ"ק?

תשובה:

ז. זמן מועט ייחד לצער על חורבן ביהמ"ק, ושאר כל הזמן שמחה.

שאלה:

ח. לא הצלחתי להבין מה ההבדל בין הכנעה להבדלה, אם האדם הכניע משהו (וניפץ אותו) זה אוטמטית מובדל, וכן בעבודה מעשית מה מוגדר כהכנעה ומה מוגדר כהבדלה?

תשובה:

ח. הכנעה תתכן אף שעדיין מחובר, כאדם הנאבק עם זולתו ואחד שוכב ומוכנע בתוך זרועותיו של חבירו, אולם אם יפרדו, יחזור ויתקוף. ונצרך הכנעה גדולה שכאשר נפרד יהיה כנוע כ"כ שאין בכוחו לשוב ולתקוף.

שאלה:

ט. האם כמו שיש אהבת תורה \ תלמידי חכמים \ שכינתו \ שמו, ה"ה לגבי יראה?

תשובה:

ט. כן, יראת הרוממות, ויראה שירא להיפרד מהדבר.

שאלה:

י. בהכרה עצמית האם לשמוע את כל השיעורים ואז ליישם, או שאפשר ליישם את ההתחלה לפני ששמעתי הכל?

תשובה:

י. עדיף תחילה לשמוע הכל. אולם אם קשה, אפשר לקחת נקודה קטנה ולהתחיל עמה.

שאלה:

יא. שמעתי את השיעור שהרב נתן עבודה להרגיש שה' נותן לי חיים (עם הנשימות), האם אפשר לעשות זאת עוד לפני הכרת האני האמיתי בהרגשה כל הזמן?

תשובה:

יא. כן, לעיתים רחוקות.

שאלה:

יב. הרב אמר בסוף השיעור השני של דע את עצמך שצריך לחשוב פעם ביום שהאני טהור וקדוש, איך אמורה להיות מחשבה זו, באופן של השבה אל הלב בדיבור ובמחשבה או מחשבה ותו לא?

תשובה:

יב. גם וגם.

שאלה:

יג. כתוב בזוהר שתורה בלי אהבה ויראה לא סלקא לעילא, א"כ בשביל מה אני לומד (אין זה שווה)?

תשובה:

יג. יש מצוה וחיוב, יתר על כן, אח"כ שזוכה מעלה כל התורה שלמד בעבר. וכן תורתו משמרתו עתה. וכן מחויב מדין ידיעת התורה, מלבד החיוב בעצם לימודה.

שאלה:

יד. האם בכל מצוה שאדם עושה מתגלה כבודו (יחודו), ולגבי מי זה מתגלה?

תשובה:

יד. כן, תלוי בערך מדרגת המצוה.

שאלה:

טו. מה ההגדרה הפרטית של גילוי כבודו (יחודו)?

תשובה:

טו. נגלה שהקב"ה עושה עשה ויעשה לכל המעשים. ופעמים זהו גילוי חלקי, חלקי הכבוד.

שאלה:

טז. האם גם אדם שעושה עבירה אפשר לומר שזה הכי טוב בשבילו?

תשובה:

טז. ח"ו ח"ו, רבים נפלו ע"י מחשבה זו. ויש מרבתינו, תורת איזבצא, ואח"כ נמשך ר' צדוק, שאחר שעשה תשובה שלמה דייקא, ניתן לומר זאת. אולם זו דרך עדינה שיש בה סכנה.

שאלה:

יז. האם יש ענין לגרוס זוהר בלי הבנה (מביא לטהרת הנפש) או שעדיף ללמוד גמ' וכדו'?

תשובה:

יז. יש ענין, באיזון נכון.

שאלה:

יח. איך אפשר להתגבר על תאות השינה?

תשובה:

יח. כדאי לפני שהולך לישון להניע גופו בהליכה וכדו' כמה דקות. וכן ללכת לישון בצורה זריזה, וכן להתכסות קצת פחות ממה שנעים לו. וכאשר כשאומר בידך אפקיד רוחי, יכוון שהקב"ה יעוררו בזמן זה שרוצה לקום. וכן בשעה שמתעורר אף אם קשה לו לקום, יניע גופו בתוך המטה אנה ואנה.

שאלה:

יט. האם יש ענין ללכת למקוה לתוספת קדושה או שעדיף ללמוד?

תשובה:

יט. יש ענין, ובפרט בערב שבת.

שאלה:

כ. מה כדאי ללמוד בהתחלה בתורת החסידות?

תשובה:

כ. אם רוצים לקבל מבט של עבודה פשוטה, ספרי מאור עינים ומאור ושמשי. ואם הבנה עמוקה תורת החסידות, חסידות מבוארת.

שאלה:

כא. כנ"ל בתורת הגר"א?

תשובה:

כא. פירושו על משלי.

שאלה:

כב. איך אפשר לעורר את הלב דהיינו למשל אני יודע שאני צריך לשמוח לא חסר על מה אבל זה רק בשכל ותכל'ס עכשיו אני לא בדיוק שמח, ולמשל בחגים הכל היה כזה יבש אע"פ שהיה ידיעה שכלית כיון שזה לא בלב אין איזה התעוררות לבכי וכדו'?

תשובה:

כב. לברר אילו חלקים זכיתי שיש לי, ובזה לשמוח. כדאי לעבוד לפי סדרת הכרה עצמית. וכן בחגים, למצוא את הנקודה שהכי פתוחה בלבי שקשורה לחג.

שאלה:

כג. האם כדאי ללמוד שער היחוד בגיל כזה (15)?

תשובה:

כג. בחב"ד נהגו ללמוד זאת, אולם זולתם לא נהגו כן.

שאלה:

כד. האם יש ענין ללכת לקברי צדיקים אע"פ שקצת מתבטל עי"ז מתורה?

תשובה:

כד. אם מעורר נפשו, כן, לעיתים רחוקות.

שאלה:

כה. בבין הזמנים כמה אני צריך לעזור לאמי ביום במקום ללמוד (כנודע לימוד תורה עדיף מכיבוד אב ואם או דאעפ"כ צריך לעזור לה), וכן האם להציע לה עזרה או לא?

תשובה:

כה. כשעה ביום, יש להציע. בערב פסח נצרך יותר זמן.

שאלה:

כו. מה יהיה תכלית האדם (והעולם) כשיבוא משיח?

תשובה:

כו. נא ללמוד דעת תבונות, עילוי אחר עילוי, זיכוך הגוף והשוואתו להארת הנשמה.

שאלה:

כז. אני לפעמים נרדם באמצע הלימוד, מה צריך לעשות, האם להילחם בגוף וללמוד בעמידה בשביל להישאר ער או לתת לגוף לישון.

תשובה:

כז. נצרך לישון בכללות היממה הזמן שנצרך. וזולת כך, מידי פעם ילמד בעמידה, וילמד עם תנועות הגוף מעט, וכן תנועות ידיים. וכן לימוד עם "התעוררות שכלית", לא ידיעה בעלמא אלא בירור שכלי. וכן מידי פעם יעצור להתענג ממה שזכה ללמוד ולהבין.

שאלה:

כח. לפעמים שאני רואה בחורים שמצליחים יותר ממני אני קצת מרגיש שנאה בלב, רציתי לדעת: א. ממה זה נובע. ב. מה אפשר לעשות לתקן זאת.

תשובה:

כח. קנאה. עליך להפנים שרצונך יהיה להשיג חלקך, וכאשר רצונו להשיג חלקו, כמעט אינו מקנא באחרים. זולת כך כמובן נצרך לעבוד על אהבת ישראל. ועוד חזון למועד.

שאלה:

כט. האם ע"י הכרה עצמית אפשר להגיע לתיקון כל המידות (כי אני מרגיש שיש לי הרבה מה לתקן, כעס סבלנות וכדו'), ולכן רציתי לדעת האם לעשות בתיקון המידות קודם הכרה עצמית.

תשובה:

כט. הכרה עצמית, הוא מבוא והכנה לתיקון המידות.

שאלה:

ל. האם בגיל כזה (15) יש לעשות בתורות המפורסמות יותר כגון חב"ד ברסלב חסידות מוסר וכו', או שעכשיו צריך לקחת ספר אחד ללומדו ורק בגיל יותר גדול ללמוד את שאר הספרים והשיטות.

תשובה:

ל. ספר אחד וללומדו, וכך לעבור עוד ספר ועוד ספר.

שאלה:

לא. אפשר ללמוד את ח"ב של דע את עצמך לפני ח"א?

תשובה:

לא. עדיף לפי הסדר.

שאלה:

לב. ראיתי את מה שכתוב בפתחה לח"ב של דע את עצמך ושם כתוב שיש ב' דרכים בעבודת האדם: א. בכל דרכיך דעהו. ב. הדרך שמגלה לאדם שהטוב לצורכו. א. מי שהולך בדרך הראשונה אם גם מגיע להכרה עצמית וההויה וכו', אם שלא. ב. עד עכשיו ניסיתי (לא תמיד הצלחתי) לעשות כל דבר רק אם יעזור לי בעבודת ה' (ורק עכשיו שקראתי בספר ראיתי את הפתיחה הזאת ועד עכשיו הייתי שומע שיעורים ששם לא שמעתי את זה), אני התחברתי לדברי הרב לגלות הנשמה כשאני וכו', רק רצוני לדעת באיזה דרך ללכת? ג. האם לאחר שהאדם מגלה את האני האמיתי וכו' הכל משתייך בחזרה לעבודת ה'?

תשובה:

לב. המשך במה שעשית עתה עתה, בסוף הכל שב לעבודת ה'. גם עתה נצרך ללמוד להכיר נפשו, ולתת לה מנוחה ותענוג בשיעור הנצרך לה. זהו יסוד חשוב מאוד בעבודה, ובפרט אצל בני הנעורים.

שאלה:

לג. האם בחור ישיבה \ אברך כולל שיושב ולומד כל (או רוב) היום האם הוא נקרא שנמצא במדרגה שחיי היומיום שלו הם עבודת הבורא או שזה לא קשור.

תשובה:

לג. תלוי במדרגת לימודו, בכמות ובאיכות, ובחיבורו ללימוד, וסיבת לימודו.

שאלה:

לד. שהרב אומר בשיעורים חכמינו ז"ל או חכמינו וכדומה האם הכוונה לתנאים ואמוראים, דהיינו שנמצא בגמ' מדרשים וכדו', או שזה כל חכמי ישראל לדורותיהם?

תשובה:

לד. כל חכמי ישראל, אולם רוב הפעמים הכוונה לחז"ל.

שאלות בכל הנושאים יתקבלו בברכה
במערכת השו"ת ויועברו למורינו הרב שליט"א

דוא"ל: rav@bilvavi.net | פקס: 03-548-0529

הבהרה: מעת קבלת השאלה במערכת, זמן החזרת התשובה נמשך בין כשבוע לשלושה שבועות על דרך כלל. אם לא נתקבלה תשובה עד זמן זה, ניתן לפנות למערכת על מנת לברר את סיבת הדבר [בצירוף מספר השאלה], באופנים הבאים:

דוא"ל: info@bilvavi.net | פקס: 03-548-0529

לקבלת העלון השבועי בדוא"ל,
וכן מקבץ שאלות ותשובות לפי סדר הפרשיות,
יש לשלוח בקשה לכתובת:

info@bilvavi.net

לכירורים בנושאי "בלבבי משכן אבנה" ניתן לפנות למערכת באופנים הבאים:

טלפון 052-763-8588 ■ פקס 03-548-05294 ■ ת.ד. 16452 ירושלים מיקוד 9116302 ■ info@bilvavi.net

שיעורי מורינו הרב שליט"א מופיעים ב"קול השון"
ישראל 073.295.1245 | USA 718.521.5231

שיעורים שבועי

אנציקלופדיה מחשבה

חולון יום ד' 20:30

משפ' אליאס

רח' קדמן 4

לפרטים 050.418.0306

אנציקלופדיה עבודת ה'

ירושלים - יום ג' 20:30 בדיוק

ישיבה ראשית חכמה

רח' בן ציון אטון 8 הר חוצבים

לפרטים 052.765.1571